

KGP-4101-02-00/2012
Nr ewid. 178/2012/P/12/052/KGP

Informacja o wynikach kontroli

RESTRUKTURYZACJA PRZEDSIĘBIORCÓW FINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW FUNDUSZU RESTRUKTURYZACJI PRZEDSIĘBIORCÓW

MISJA

Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej

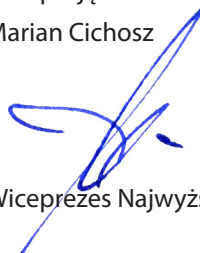
WIZJA

Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa

Dyrektor Departamentu Gospodarki
Skarbu Państwa i Prywatyzacji:
Andrzej Otrębski

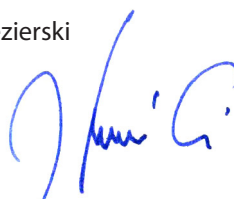

Akceptuję:
Marian Cichosz

Wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli

Zatwierdzam:
Jacek Jezierski

Prezes Najwyższej Izby Kontroli
dnia

11. 01. 2013

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
T/F +48 22 444 50 00

www.nik.gov.pl

1. WPROWADZENIE.....	4
2. PODSUMOWANIE WYNIKÓW KONTROLI.....	5
2.1. Ogólna ocena kontrolowanej działalności	5
2.2. Synteza wyników kontroli.....	5
2.3. Uwagi końcowe i wnioski	8
3. WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI	9
3.1. Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych	9
Akty prawa unijnego	9
Prawo krajowe	9
Uwarunkowania ekonomiczno-organizacyjne kontrolowanej działalności.....	11
3.2. Istotne ustalenia kontroli	11
3.2.1. Ministerstwo Skarbu Państwa	11
Planowanie	11
Zasady naboru wniosków przedsiębiorców	12
Rozpatrywanie wniosków	13
Monitorowanie i kontrola realizacji umów o udzielenie pomocy publicznej	14
Terminowość zwrotu środków w ramach udzielanej pomocy publicznej	16
3.2.2. Przedsiębiorcy.....	18
Prawidłowość przygotowania wniosków	18
Prawidłowość wykorzystania pomocy i jej efekty	18
Realizacja obowiązków informacyjnych przez beneficjentów	21
4. INFORMACJE DODATKOWE	22
4.1. Przygotowanie kontroli	22
4.2. Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli	22
5. ZAŁĄCZNIKI.....	24

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 2 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, przeprowadziła kontrolę restrukturyzacji przedsiębiorców finansowanej ze środków Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców², ujętą w planie pracy NIK pod nr P/12/052.

Jednym z celów działania funduszu jest udzielanie pomocy publicznej mającej na celu zapewnienie przedsiębiorcy funkcjonowania do czasu przygotowania planu restrukturyzacji (pomoc na ratowanie) oraz przywrócenie pełnej zdolności do funkcjonowania na rynku (pomoc na restrukturyzację). Od początku 2007 r. do września 2009 r. pomocy takiej nie udzielano w ogóle (nie przeprowadzano naboru wniosków), natomiast w okresie objętym kontrolą, czyli od 1 stycznia 2010 r. do 30 czerwca 2012 r. wysokość pomocy publicznej udzielanej corocznie na wskazane wyżej cele stanowiła ułamek procenta łącznej kwoty środków zgromadzonych na rachunku funduszu. Okoliczności te uzasadniały wątpliwości czy w dotychczasowej formule pomoc udzielana na wsparcie i restrukturyzację ze środków FRP jest nadal efektywna. Stąd decyzja o podjęciu kontroli ukierunkowanej na zbadanie i dokonanie oceny procesu udzielania tej pomocy oraz jej skuteczności.

Głównym celem kontroli było dokonanie oceny – z punktu widzenia kryteriów określonych w ustawie o NIK³ – działań Ministra Skarbu Państwa⁴ w zakresie przyznawania pomocy publicznej na ratowanie i restrukturyzację dla małych i średnich przedsiębiorców ze środków zgromadzonych na rachunku funduszu oraz efektów uzyskanych w ramach tej pomocy.

Cele szczegółowe kontroli to ocena:

- rzetelności ustalania planu finansowego FRP;
- legalności i rzetelności przebiegu procedury naboru i rozpatrywania wniosków przedsiębiorców o udzielenie pomocy publicznej ze środków funduszu;
- rzetelności monitorowania i kontroli realizacji umów o udzielenie pomocy publicznej;
- legalności i gospodarności wykorzystania przez przedsiębiorców otrzymanych środków;
- sposobu wykorzystania pomocy przez beneficjentów i jej efektów;
- wywiązywania się przedsiębiorców z obowiązków informacyjnych dotyczących wykorzystania otrzymanej pomocy publicznej.

Skontrolowano Ministerstwo Skarbu Państwa⁵ i siedmiu spośród 12 przedsiębiorców, którzy skorzystali z pomocy w okresie objętym kontrolą. W niniejszej informacji prezentowane są także dane i informacje o niektórych spośród pozostałych pięciu przedsiębiorcach⁶, pochodzące z Ministerstwa Skarbu Państwa. Wykaz siedmiu skontrolowanych podmiotów zawiera załącznik nr 1 do niniejszej Informacji.

Kontrolę przeprowadził Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji w okresie od 9 maja 2012 r. do 24 sierpnia 2012 r.

¹ Dz. U. z 2012 r., poz. 82, w brzmieniu obowiązującym przed dniem 2 czerwca 2012 r. Dalej *ustawa o NIK*.

² Zwany dalej funduszem lub FRP.

³ Szczegóły - patrz rozdział 4 niniejszej *Informacji*.

⁴ Dalej także Minister SP.

⁵ Dalej MSP lub Ministerstwo.

⁶ PKS w Lublińcu, PKS w Busku - Zdroju, Białostockie Zakłady Graficzne SA, Zakłady Naprawcze Mechanizacji Rolnictwa w Ostródzie Sp. z o.o., Wydawnictwo Wiedza Powszechna Sp. z o.o.

2.1 Ogólna ocena kontrolowanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie⁷ działania Ministra Skarbu Państwa dotyczące udzielania pomocy publicznej na ratowanie i restrukturyzację dla małych i średnich przedsiębiorców (jeden z ustawowych celów przeznaczenia środków funduszu) oraz sposób wykorzystania i dotychczasowe efekty tej pomocy w skontrolowanych przedsiębiorstwach.

Ocenę tę uzasadniają m.in. następujące nieprawidłowości - uznaniowe, niejednolite traktowanie przedsiębiorców przy rozpatrywaniu wniosków o udzielenie pomocy oraz przy odraczaniu terminów zwrotu pożyczek udzielonych w ramach pomocy na ratowanie, zaniechania wypełniające przesłanki naruszenia dyscypliny finansów publicznych wskutek nieustalenia oraz niedochodzenia należności FRP, nierzetelne (z naruszeniem wewnętrznych przepisów) opracowywanie planów finansowych funduszu skutkujące nietrafnością przyjętych założeń, niecelowe wprowadzenie przez Ministra Skarbu Państwa ograniczeń w terminach występowania z wnioskami o udzielenie pomocy publicznej na ratowanie i restrukturyzację (złagodzone dopiero od dnia 27 września 2011 r.), niezgodność (wskutek dezaktualizacji) wewnętrznych instrukcji w zakresie gospodarowania środkami funduszu z przepisami prawa.

Przyznana przedsiębiorcom pomoc publiczna w większości przypadków nie przyniosła dotychczas oczekiwanych efektów. Tylko trzech spośród 12 przedsiębiorców osiągnęło pozytywne rezultaty, a jedno przedsiębiorstwo zostało sprywatyzowane. Pozostali przedsiębiorcy są w stanie upadłości albo w bardzo trudnej sytuacji finansowej.

Czterech beneficjentów naruszyło warunki podpisanych umów, głównie poprzez niedotrzymywanie terminów spłat pożyczek (pomoc na ratowanie) oraz niewywiązywanie się wobec Ministra SP z obowiązków informacyjnych dotyczących wydatkowania środków i efektów otrzymanej pomocy publicznej. Naruszenia te nie spotykały się z rzetelną reakcją Ministra Skarbu Państwa.

2.2 Synteza wyników kontroli

1. W latach 2009 i 2010 plany finansowe funduszu opracowywane były nierzetelnie (z naruszeniem przepisów wewnętrznych⁸). Ministerstwo nie dotrzymywało obowiązujących terminów sporządzenia projektów zestawień kosztów wsparcia, nie przygotowywano też we właściwej formie projektu przychodów na rachunek funduszu, zaś prace planistyczne prowadzono w nadmiernym tempie (dwa do pięciu dni), co powodowało przyjmowanie do planu zdecydowanie nietrafnych założeń [str. 11 *Informacji*].
2. Niecelowe były, wprowadzone przez Ministra SP, ograniczenia dotyczące możliwości występowania z wnioskami o udzielenie pomocy publicznej na ratowanie i restrukturyzację. Mogła być ona udzielona na wniosek przedsiębiorcy, ale tylko w ramach naboru ogłaszanego na podstawie decyzji

⁷ Według stosowanej przez NIK przed dniem 2 czerwca 2012 r. czterostopniowej skali ocen: pozytywna, pozytywna, pomimo stwierdzonych uchybień, pozytywna, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

⁸ Instrukcja w sprawie planowania przychodów i wydatków funduszu celowego pod nazwą Fundusz Restrukturyzacji Przedsiębiorców stanowiąca załącznik nr 1 do kolejnych zarządzeń Ministra Skarbu Państwa – Nr 20 z dnia 13 czerwca 2007 r. oraz Nr 33 z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania komórek organizacyjnych Ministerstwa Skarbu Państwa w zakresie planowania, gromadzenia i wydatkowania środków na wsparcie będące pomocą publiczną, monitorowania udzielonej pomocy oraz prowadzenia sprawozdawczości środków finansowych zgromadzonych na rachunku bankowym funduszu celowego pod nazwą Fundusz Restrukturyzacji Przedsiębiorców.

Ministra SP⁹. Minister nie stworzył więc możliwości składania wniosków na bieżąco, np. wtedy, gdy możliwe było przeprowadzenie szybkich procesów sanujących gospodarkę przedsiębiorstwa. Rozwiązanie to stanowi przykład administracyjnego ograniczenia dostępu do środków na pomoc publiczną dla przedsiębiorców. W ocenie NIK, było ono niezgodne z *ratio legis* utworzenia FRP (art. 56 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji¹⁰) [str. 12 *Informacji*].

3. W okresie objętym kontrolą Minister SP ogłosił dwa nabory wniosków o udzielenie pomocy publicznej na ratowanie lub restrukturyzację, rezerwując na ten cel w planie finansowym FRP każdorazowo 100 mln zł. Nie stwierdzono nieprawidłowości w przebiegu naborów. Łącznie pomoc otrzymało 12 przedsiębiorców w tym dziewięciu pomoc na ratowanie w formie pożyczki, a czterech pomoc na restrukturyzację w formie dokapitalizowania lub dotacji¹¹. Kwota udzielonej pomocy ogółem to prawie 27,6 mln zł [str. 11 *Informacji*].
4. Pomocy publicznej na ratowanie (umożliwienie funkcjonowania do czasu przygotowania restrukturyzacji) udzielano przedsiębiorcom w czasie od 7 do 13 miesięcy od daty złożenia wniosku, zaś pomocy na restrukturyzację – od 12 do 23 miesięcy. Tak odległe terminy osłabiały skuteczność wsparcia, przede wszystkim ze względu na dynamikę niekorzystnych zmian w sytuacji ekonomicznej podmiotów zwracających się o pomoc (zwłaszcza narastanie zadłużenia). Finalny termin udzielenia pomocy tylko częściowo uzależniony był od działań Ministra Skarbu Państwa (także od Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz Komisji Europejskiej) [str. 13 *Informacji*].
5. W odniesieniu do dwóch przedsiębiorców nie został zachowany obiektywizm kryteriów udzielania i rozliczania pomocy publicznej na ratowanie i restrukturyzację, gdyż uznaniowo wydano wobec nich rozstrzygnięcia korzystniejsze niż w stosunku do pozostałych. W przypadku PKS w Staszowie proces komunalizacji spółki odłożony został do czasu pozytywnego rozstrzygnięcia kwestii udzielenia pomocy, a w odniesieniu do dwóch innych spółek odwrotnie - proces rozpatrywania wniosków o pomoc zawieszono z uwagi na zamiar przeprowadzenia komunalizacji. Odsetki ustawowe od niespłaconej kwoty pożyczki na ratowanie, zgodnie z przyjętą praktyką, naliczano nieprzerwanie trzem podmiotom, podczas gdy czwartemu dłużnikowi (Zakłady Naprawcze Maszyn Rolniczych w Ostródzie) wydłużono okres spłaty zadłużenia i nie naliczano odsetek [str. 14 i 16 *Informacji*].
6. Niska była ściągальność należności funduszu. W okresie objętym kontrolą spośród dziewięciu pożyczek spłacono tylko trzy. W dniu 30 czerwca 2012 r. do spłaty lub rozliczenia w planowanych procesach restrukturyzacji pozostawało bez mała 20% sumy udzielonych pożyczek, a do odzyskania w postępowaniu upadłościowym lub windykacyjnym prawie 62%. W dwóch przypadkach, wskutek nierzetelności, dopuszczono do nieustalenia oraz niedochodzenia należności od beneficjentów z tytułu odsetek, które powinny być naliczane w przypadku nieterminowego zwrotu udzielonej pożyczki na ratowanie. Zaniechania te wypełniały przesłanki naruszenia dyscypliny finansów publicznych (art. 5 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych¹²) [str. 17 *Informacji*].

⁹ Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Skarbu Państwa z dnia 6 kwietnia 2007 r. w sprawie pomocy publicznej na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorców – Dz. U. Nr 80, poz. 543 uchylonym z dniem 27 września 2011 r. przez rozporządzenie Ministra Skarbu Państwa z dnia 30 sierpnia 2011 r. w sprawie pomocy publicznej na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorców – Dz. U. Nr 189, poz. 1128.

¹⁰ Dz. U. z 2002 r. nr 171, poz. 1397 ze zm. Dalej: ustawa o uokip.

¹¹ Jeden z podmiotów otrzymał pomoc zarówno na ratowanie jak i pomoc na restrukturyzację.

¹² Dz. U. z 2005 r. Nr 14, poz. 114 ze zm.

7. Obowiązujące w MSP instrukcje dotyczące planowania przychodów i kosztów funduszu, sposobu rozpatrywania i obiegu wniosków o pomoc oraz monitorowania i rozliczania udzielonej pomocy, wprowadzone zarządzeniem Nr 33 Ministra Skarbu Państwa z dnia 5 lipca 2010 r., były niezgodne z obowiązującymi przepisami i aktualną strukturą organizacyjną MSP. Nie dostosowano ich do zmian w ustawowych zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa oraz do nowej struktury organizacyjnej ministerstwa [str. 13 *Informacji*].
8. MSP nie egzekwowało wynikającego z umów zobowiązania beneficjentów do terminowego przekazywania sprawozdań z wykorzystania środków pomocy publicznej w formie pożyczki na ratowanie. W ocenie NIK zaniechanie działań egzekucyjnych stanowiło przyzwolenie na niedopuszczalne lekceważenie przez beneficjentów postanowień zawartych umów, podważające powagę tych dokumentów [str. 14 *Informacji*].
9. Do dnia 30 czerwca 2012 r. pomoc publiczna udzielona większości beneficjentów nie doprowadziła do poprawy ich sytuacji – nie osiągnięto więc celów jej przyznania. Spośród 12 przedsiębiorców, którzy uzyskali pomoc publiczną, trzech ogłosiło upadłość, a jeden złożył w lipcu 2012 r. wniosek o ogłoszenie upadłości. Sytuacja czterech dalszych przedsiębiorców była bardzo trudna. Pozytywne rezultaty osiągnęły Zakład Naprawczy Mechanizacji Rolnictwa Sp. z o.o. w Ostródzie (dodatni wynik finansowy w I półroczu 2012 r.) oraz PKS w Staszowie i Przedsiębiorstwo „Hydrogeo” w Krakowie, które realizowały założone plany restrukturyzacji. Białostockie Zakłady Graficzne SA w Białymstoku po udzieleniu pomocy na ratowanie zostały sprywatyzowane [str. 19 *Informacji*].
10. Czterech spośród siedmiu skontrolowanych przedsiębiorców naruszało warunki umów o udzielenie pomocy publicznej m. in. poprzez nieutworzenie odrębnych rachunków bankowych dla środków pomocy, gromadzenie na takich rachunkach także środków innych niż pomoc publiczna, przetrzymywanie otrzymanych środków zamiast bezzwłocznego uregulowania zobowiązań oraz wykorzystywanie środków na cele niezgodne z udzieloną pomocą publiczną [str. 18 *Informacji*].
11. Trzech skontrolowanych beneficjentów nierzetelnie realizowało wynikający z umowy obowiązek przesyłania Ministrowi SP sprawozdań ze sposobu wykorzystania i efektów udzielonej pomocy publicznej oraz opinii i raportu biegłego rewidenta z badania wykorzystania środków pomocowych. Minister SP, podobnie jak w przypadku innych naruszeń umów, nie podejmował stosownych działań [str. 21 *Informacji*].
12. Finansowe rezultaty kontroli – łącznie 8 750 922 zł, w tym:
 - korzyści finansowe w kwocie 36 673 zł z tytułu uregulowania przez PKS w Puławach niespłaconych odsetek z tytułu otrzymanej pożyczki;
 - uszczuplenia środków:
 - zaniechanie przez MSP naliczania Zakładowi Naprawczemu Mechanizacji Rolnictwa Sp. z o.o. w Ostródzie odsetek umownych i ustawowych od niespłaconej w terminie pomocy publicznej na ratowanie – łącznie 39 859 zł;
 - wstrzymanie działań zmierzających do odzyskania wierzytelności wobec spółki „Niewiadów” w kwocie 8 478 905 zł, wskutek nieuzasadnionego niewniesienia sprzeciwu wobec odmowy uznania tej wierzytelności przez syndyka masy upadłości spółki;
 - kwoty wydatkowane w następstwie działań stanowiących naruszenie prawa:
 - przyrost o 79 990 zł odsetek od zaległych zobowiązań spółki „Unimor”, wskutek niegospodarnego przetrzymywania środków pomocy na rachunku bankowym, zamiast bezzwłocznego ich przeznaczenia na cele wskazane w umowie;

- spłata przez spółkę „Formet” SA zobowiązania wobec Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych tj. podmiotu niewskazanego w umowie – 53 062 zł;
- niezgodne z przeznaczeniem (umową) wydatkowanie przez spółkę „Unimor” kwoty 62 433 zł, na wynagrodzenia oraz opłaty bankowe.

2.3 Uwagi końcowe i wnioski

Środki Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców (rocznie ponad 1,5 mld zł), zgodnie z przepisami *ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji*, powinny być przeznaczane m. in. na pomoc w celu ratowania i restrukturyzacji przedsiębiorców oraz na wsparcie niebędące pomocą publiczną. Na pomoc dla małych i średnich przedsiębiorców w okresie objętym kontrolą Minister SP przeznaczał rocznie ułamek procenta środków, które pozostawały do jego dyspozycji na rachunku funduszu (najwięcej 0,71%). Znacznie większe kwoty, zgodnie z obowiązującymi przepisami, przeznaczano na obligatoryjne podwyższenie kapitału zakładowego Agencji Rozwoju Przemysłu SA (ARP SA) oraz na wsparcie nie stanowiące pomocy publicznej, w tym m. in. na objęcie przez Skarb Państwa nowych udziałów i akcji w spółkach na podstawie *ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa*¹³ (tzw. *ustawy kompetencyjnej*) oraz na sfinansowanie kosztów postępowania kompensacyjnego¹⁴ prowadzonego w Stoczni Gdynia SA i Stoczni Szczecińskiej „Nowa” Sp. z o.o. W 2010 r. stanowiły one łącznie 19,1% środków zgromadzonych w FRP, a w 2011 r. 37,8%.

Ustalenia niniejszej kontroli pozwalają wnioskować, że zwiększenie skali pomocy publicznej na ratowanie i restrukturyzację ze środków funduszu nie przyniosłoby poprawy stopnia realizacji ustawowego celu. Skuteczność tej pomocy znacząco ograniczona była bowiem procedurami i warunkami jej udzielania (m. in. brakiem możliwości złożenia wniosku w dowolnym okresie, długim czasem oczekiwania na decyzję, realnie możliwą do udzielenia kwotą pomocy na ogół niewspółmierną do poziomu zadłużenia, koniecznością rezygnacji z rentownej działalności w ramach środków wyrównawczych wymaganych przez Komisję Europejską). Ograniczenia te były częściowo niezależne od Ministra Skarbu Państwa, gdyż wynikały także z działań Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK) oraz Komisji Europejskiej (KE). Wprowadzona przez Ministra Skarbu Państwa od 27 września 2011 r. możliwość składania przez przedsiębiorców wniosków poza procedurą naboru w przypadkach grożących niepowetowaną stratą dla przedsiębiorcy, tylko częściowo niweluje wskazane bariery.

Przedstawione wyżej, w większości nieusuwalne ograniczenia oraz prezentowane w niniejszej *Informacji* ich skutki uzasadniają generalny wniosek, że dotychczasowa formuła udzielania pomocy na ratowanie i restrukturyzację ze środków FRP uległa wyczerpaniu. Wydatkowane środki publiczne tylko w niewielkim stopniu zapewniają bowiem osiągnięcie założonych celów udzielania pomocy.

W tej sytuacji Najwyższa Izba Kontroli uważa za niezbędne rozważenie przez Ministra Skarbu Państwa celowości dalszego, bezpośredniego udzielania pomocy przedsiębiorcom według obecnych zasad i przesunięcia zwolnionych w ten sposób środków na wsparcie prorozwojowe, niestanowiące pomocy publicznej. Rozwiązaniem alternatywnym w przypadku uznania, że zasadne jest kontynuowanie tego rodzaju pomocy, mogłoby być powierzenie realizacji tego zadania wyspecjalizowanej w tym zakresie Agencji Rozwoju Przemysłu SA. Wymagałoby to dokonania stosownych zmian ustawowych.

¹³ Dz. U. Nr 106, poz. 493 ze zm.

¹⁴ *Ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o postępowaniu kompensacyjnym w podmiotach o szczególnym znaczeniu dla przemysłu stocznioowego* – Dz. U. Nr 233, poz. 1569 ze zm. Dalej: *ustawa kompensacyjna*.

3.1 Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych

Akty prawa unijnego

Na podstawie art. 107 *Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej*¹⁵ Komisja Europejska ma prawo zezwolić na przyznanie pomocy przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych, o ile pomoc ta nie zmieni warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem, poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów.

Zgodnie z pkt 9-11 *Wytycznych Komisji Europejskiej*¹⁶ pomoc na ratowanie lub restrukturyzację może zostać udzielona jedynie przedsiębiorcy znajdującemu się w trudnej sytuacji ekonomicznej. Pomoc ta może być udzielona tylko jeden raz, aby zapobiec niesprawiedliwemu udzielaniu takiej pomocy. KE postanowiła o przedłużeniu stosowania *Wytycznych*¹⁷ do momentu ich zastąpienia nowymi przepisami dotyczącymi pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw.

Prawo krajowe

Cele, tryb i warunki wykorzystywania środków publicznych na ratowanie lub restrukturyzację przedsiębiorców uregulowane zostały w *ustawie o komercjalizacji i prywatyzacji*, w przywołanym już rozporządzeniu Ministra Skarbu Państwa w sprawie pomocy publicznej na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorców oraz w *rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 25 kwietnia 2006 r. w sprawie pomocy publicznej udzielanej w procesach prywatyzacji*¹⁸.

FRP jest państwowym funduszem celowym utworzonym na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 2 *uokip*, którego dysponentem, zgodnie z art. 56 ust. 2 *ustawy*, jest Minister Skarbu Państwa.

Środki zgromadzone na rachunku funduszu¹⁹ przeznaczone są na:

- pomoc w celu ratowania lub restrukturyzacji przedsiębiorców (do dnia 2 marca 2011 r. wyłącznie dla przedsiębiorców państwowych oraz jednoosobowych spółek Skarbu Państwa, a po tej dacie także dla przedsiębiorców komunalnych i prywatnych);
- udzielanie wsparcia niebędącego pomocą publiczną.

Zgodnie z art. 56 ust. 5 *uokip* Minister SP podwyższa corocznie kapitał zakładowy Agencji Rozwoju Przemysłu SA o kwotę stanowiącą $\frac{1}{3}$ przychodów funduszu, z przeznaczeniem na udzielanie pomocy na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorców innych niż przedsiębiorcy mali i średni oraz na udzielanie im wsparcia niebędącego pomocą publiczną. Przepis ten stanowi o podziale kompetencji pomiędzy ARP SA i Ministerstwem Skarbu Państwa w przedmiotowej sprawie.

¹⁵ Dalej TFUE wersja skonsolidowana – Dz. Urz. UE C115 z 9 maja 2008 r., str. 47.

¹⁶ Dz. Urz. UE C244 z 1 października 2004 r., str. 2. KE za przedsiębiorstwo zagrożone uważa takie przedsiębiorstwo, które przy pomocy środków własnych lub środków uzyskanych od właścicieli lub wierzycieli nie jest w stanie powstrzymać strat, które bez zewnętrznej interwencji władz publicznych prawie na pewno doprowadzą to przedsiębiorstwo do zniknięcia z rynku w perspektywie krótko- lub średnioterminowej.

¹⁷ Dz. Urz. UE C/296 z 2 października 2012 r., str. 3. Pierwotnie *Wytyczne* obowiązywały do dnia 9 października 2012 r.

¹⁸ Dz. U. nr 84, poz. 580 ze zm. Z rozporządzenia tego wynika m.in., że pomoc na restrukturyzację nie może być udzielona, jeżeli restrukturyzacja przedsiębiorcy ogranicza się wyłącznie do restrukturyzacji finansowej i nie prowadzi do usunięcia przyczyn powstawania strat.

¹⁹ Środki Funduszu to – 15% przychodów uzyskanych z prywatyzacji w danym roku budżetowym (w okresie od 3 lipca 2010 r. do 31 grudnia 2011 r. było to 3%); odsetki od tych środków odsetki od pożyczek stanowiących pomoc publiczną; środki z tytułu spłaty pomocy publicznej udzielanej w formie pożyczki; środki z tytułu zwrotu pomocy wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem; środki ze sprzedaży akcji Skarbu Państwa w spółkach komunalnych oraz środki ze sprzedaży skarbowych papierów wartościowych.

Ze środków funduszu w okresie objętym kontrolą pokrywane były także koszty i wydatki postępowania kompensacyjnego (art. 128 *ustawy o postępowaniu kompensacyjnym w podmiotach o szczególnym znaczeniu dla polskiego przemysłu stocznioowego*).

Procedurę składania wniosków o udzielenie pomocy na ratowanie lub restrukturyzację Minister Skarbu Państwa rozpoczynał zamieszczając stosowne ogłoszenie o naborze w dzienniku ogólnopolskim oraz na stronie internetowej ministerstwa²⁰. Częstotliwość naborów i ich terminy zależały od decyzji Ministra SP. Z dniem 27 września 2011 r. weszło w życie *rozporządzenie Ministra Skarbu Państwa z dnia 30 sierpnia 2011 r. w sprawie pomocy publicznej na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorców*, w którym w § 14 ust. 1-2 wskazano, że minister informuje o rozpoczęciu procedury składania wniosków, udostępniając ogłoszenie w Biuletynie Informacji Publicznej, co najmniej na miesiąc przed rozpoczęciem terminu składania wniosków. Według § 14 ust. 4 obecnie obowiązującego *rozporządzenia* minister może przyjąć do rozpatrzenia wnioski złożony poza procedurą naboru w przypadku uzasadnionym pilną potrzebą udzielenia pomocy na ratowanie lub pomocy na restrukturyzację, w szczególności, gdy opóźnienie w rozpatrzeniu wniosku może grozić niepowetowaną stratą dla przedsiębiorcy.

Wnioski przedsiębiorców wymagały uzyskania opinii Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, który stwierdzał m. in. czy wnioskowana pomoc będzie zgodna ze wspólnym rynkiem i czy może być notyfikowana. Udzielenie pomocy na ratowanie lub restrukturyzację ze środków FRP następowało po jej zatwierdzeniu przez KE, w drodze umowy pomiędzy Ministrem SP i przedsiębiorcą.

Pomoc na ratowanie udzielana była na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy w formie pożyczki w kwocie niezbędnej do kontynuowania podstawowej działalności operacyjnej przedsiębiorcy w tym okresie. Przedsiębiorca, któremu została udzielona pomoc zobowiązany był do przedłożenia ministrowi do zatwierdzenia planu restrukturyzacji albo planu likwidacji.

Pomoc na restrukturyzację, udzielana była przez ministra w formie pożyczki, dotacji, dopłaty do wkładu pieniężnego na pokrycie kapitału zakładowego spółki, podwyższenia kapitału zakładowego poprzez objęcie akcji lub udziałów, zmianę terminów spłaty zobowiązań wobec ministra lub konwersji pożyczki na ratowanie. Zamiana wierzytelności SP z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji na akcje (udziały), rozłożenie spłaty wierzytelności SP na raty, umorzenie wierzytelności SP w całości lub w części, jeśli stanowiły pomoc publiczną, mogły być dokonane wyłącznie zgodnie z przepisami prawa Unii Europejskiej dotyczącymi pomocy na ratowanie i restrukturyzację²¹.

Znaczący udział w finansowaniu restrukturyzacji powinny mieć środki własne przedsiębiorcy, które mogły pochodzić z zewnętrznych źródeł finansowania, pozyskanych na warunkach rynkowych.

W przypadku stwierdzenia, że umowa, na podstawie której udzielono pomocy, została zawarta w oparciu o nieprawdziwe dane przekazane przez przedsiębiorcę lub udzielona przedsiębiorcy pomoc publiczna jest wykorzystywana lub została wykorzystana niezgodnie z przeznaczeniem, Minister SP powinien zażądać zwrotu kwoty stanowiącej równowartość udzielonej pomocy wraz odsetkami (na zasadach określonych w *rozporządzeniu Komisji (WE) nr 794/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE*²²).

²⁰ Zgodnie z § 14 ust. 2 *rozporządzenia Ministra Skarbu Państwa w sprawie pomocy publicznej na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorców* ogłoszenie zamieszcza się co najmniej na dwa miesiące przed rozpoczęciem terminu składania wniosków.

²¹ Patrz § 3 ust. 2 *rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 lutego 2004 r. w sprawie warunków i trybu sprzedaży wierzytelności Skarbu Państwa z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji, zamiany tych wierzytelności na akcje (udziały), rozłożenia ich spłaty na raty oraz umorzenia wierzytelności w całości lub w części* (Dz. U. Nr 26, poz. 230 ze zm.).

²² Dz. Urz. UE L 140 z 30 kwietnia 2004 r., str. 1 ze zm.

Uwarunkowania ekonomiczno-organizacyjne kontrolowanej działalności

Od początku 2007 r. do września 2009 r. przedsiębiorcy nie mieli możliwości korzystania z pomocy publicznej na ratowanie lub restrukturyzację, gdyż Minister Skarbu Państwa nie ogłaszał naboru wniosków. Motywem tego zaniechania były z jednej strony prowadzone w 2007 r. prace legislacyjne zmierzające do likwidacji funduszu²³, z drugiej zaś przeznaczenie części środków na realizację procesu kompensacyjnego w dwóch spółkach przemysłu stocznioowego (od 2009 r.).

Pierwszy po przerwie nabór²⁴ ogłoszony został w dniu 17 września 2009 r., a następny w dniu 1 lipca 2010 r. W 2011 r. i w 2012 r. (do 30 czerwca) naborów nie było. W ramach pierwszego naboru przedsiębiorcy złożyli 24 wnioski na łączną kwotę 98 257 tys. zł. Do drugiego naboru przystąpiło 51 przedsiębiorców, wnioskując o pomoc w wysokości 167 803 tys. zł. W obydwu naborach do rozdysponowania przewidziano po 100 000 tys. zł. Łącznie w okresie objętym kontrolą pomoc uzyskało 12 przedsiębiorców, w tym dziewięciu pożyczkę na ratowanie, a czterech pomoc na restrukturyzację w formie dokapitalizowania lub dotacji (jeden z przedsiębiorców – PKS w Puławach – otrzymał pomoc w obydwu formach). Wartość przyznanej pomocy to 27 578,9 tys. zł. Podstawą odmów udzielenia pomocy była komunalizacja spółki, wycofanie lub nieuzupełnienie wniosku w terminie, niespełnienie wymogów formalnych (np. brak wymaganego wkładu własnego) oraz zaawansowany proces prywatyzacji.

W okresie objętym kontrolą na rachunku funduszu do dyspozycji Ministra SP pozostawało - w 2010 r. – 1 629 853,6 tys. zł, w 2011 r. – 1 655 732,2 tys. zł, a w I półroczu 2012 r. – 1 402 879,6 tys. zł.

W 2010 r. Minister SP udzielił przedsiębiorcom pomocy publicznej w wysokości 11 651,7 tys. zł (0,71% pozostających do rozdysponowania środków funduszu), w 2011 r. – 10 305,8 tys. zł (0,62%), a w I półroczu 2012 r. – 5 621,4 tys. zł, tj. 0,4%. Wydatki ze środków funduszu w latach 2010–2012 (I półrocze) przedstawione zostały w *załączniku nr 2 do Informacji*, a kwoty pomocy otrzymanej przez skontrolowanych przedsiębiorców w *załączniku nr 3*.

3.2 Istotne ustalenia kontroli

3.2.1. Ministerstwo Skarbu Państwa

Planowanie

W okresie objętym kontrolą proces planowania wydatków funduszu nie był inicjowany przez właściwy merytorycznie departament (Integracji Europejskiej i Pomocy Publicznej) ze stosownym wyprzedzeniem. Proces ten rozpoczynał się z chwilą zwrócenia się o opracowanie planu przez Departament Budżetu i Finansów MSP, który zobligowany był terminem przesłania projektu budżetu państwa w części 36 – *Skarb Państwa* do Ministerstwa Finansów (terminów tych dotrzymywano). Taki tryb prac planistycznych powodował, że niezbędne dokumenty sporządzane były pośpiesznie (w 2009 r. w ciągu dwóch dni, w 2010 r. – pięciu, zaś w 2011 – trzech dni). Skutkiem było przyjmowanie znacząco nietrafnych założeń przy wyborze przedsiębiorców, którym zamierzano udzielić pomocy. Na przykład, w planie kosztów 2011 r. przewidziano m. in. wsparcie w formie dokapitalizowania w celu restrukturyzacji dla 18 imiennie wymienionych przedsiębiorców, z których dziewięciu o taką pomoc

²³ W dniu 27 maja 2007 r. Komitet Rady Ministrów rozpatrzył i rekomendował Radzie Ministrów projekt ustawy o nadzorze właścicielskim nad spółkami z udziałem Skarbu Państwa oraz o przekształceniach własnościowych, zalecając uwzględnienie w nim uwagi Ministerstwa Finansów dotyczącej likwidacji z dniem 1 stycznia 2008 r. Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców.

²⁴ Poprzedni nabór przeprowadzono w 2006 r.

w ogóle nie wystąpiło²⁵. W planie na ten sam rok przewidziano także dotacje na restrukturyzację dla 18 imiennie wymienionych przedsiębiorców, z których pięciu o nią nie wystąpiło. Z punktu widzenia racjonalnego gospodarowania środkami publicznymi były to działania niecelowe.

Z naruszeniem obowiązujących przepisów wewnętrznych sporządzano plany finansowe funduszu. Zgodnie z *Instrukcją w sprawie planowania przychodów i wydatków funduszu celowego pod nazwą Fundusz Restrukturyzacji Przedsiębiorców* obowiązek sporządzenia projektu planu finansowego FRP spoczywał na departamencie właściwym w sprawach pomocy publicznej²⁶, na podstawie:

- projektów zestawień kosztów wsparcia będącego pomocą publiczną na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorców, które powinny być opracowane przez właściwe komórki organizacyjne najpóźniej do 15 lipca każdego roku;
- projektu przewidywanych przychodów funduszu, który powinien być sporządzony przez Departament Budżetu i Finansów najpóźniej do 30 lipca każdego roku.

W latach 2009–2010 nie został dotrzymany termin sporządzenia projektów zestawień kosztów wsparcia, tj. 15 lipca. Departament Integracji Europejskiej, Współpracy z Zagranicą i Pomocy Publicznej dopiero w dniu 11 sierpnia 2009 r. zwrócił się do siedmiu departamentów i 13 Delegatur MSP o sporządzenie i przesłanie w terminie do dnia 13 sierpnia 2009 r. stosownych projektów niezbędnych do opracowania planu na 2010 r. W ramach planowania na 2011 r. pismo do pięciu właściwych komórek organizacyjnych Departament Integracji Europejskiej i Pomocy Publicznej wystosował w dniu 21 lipca 2010 r., wyznaczając termin dostarczenia żądanych materiałów do 26 lipca 2010 r.

Departament Budżetu i Finansów nie sporządzał i nie przekazywał departamentowi właściwemu merytorycznie w sprawach pomocy publicznej projektu przychodów na rachunek funduszu, w formie wymaganej przywołanymi już *zarządzeniami Nr 20 i Nr 33 Ministra SP*.

W ocenie NIK zaistniała sytuacja była wynikiem lekceważenia przepisów wewnętrznych i niekompetencji właściwych merytorycznie departamentów MSP, polegającej na braku umiejętności usystematyzowania i zdyscyplinowania procesu planowania pomocy publicznej. Wskazuje ona również na słabości systemu kontroli zarządczej w MSP.

Zasady naboru wniosków przedsiębiorców

Obowiązujące do 26 września 2011 r. *rozporządzenie Ministra Skarbu Państwa w sprawie pomocy publicznej na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorców* nie stwarzało możliwości składania wniosków na bieżąco, np. wtedy gdy stan przedsiębiorstwa był już na tyle zły, że brak było możliwości jego poprawy wyłącznie przy wykorzystaniu własnych zasobów, lecz jeszcze na tyle stabilny, by można było osiągnąć poprawę korzystając z szybkiego, niekomercyjnego wsparcia finansowego.

Nowe rozporządzenie Ministra Skarbu Państwa w tej sprawie obowiązujące od dnia 27 września 2011 r., stworzyło możliwość przyjęcia do rozpatrzenia przez Ministra SP wniosku złożonego poza naborem. Możliwość tę ograniczono do przypadków uzasadnionych pilną potrzebą udzielenia pomocy na ratowanie lub pomocy na restrukturyzację, a w szczególności gdy opóźnienie w rozpatrzeniu wniosku mogłoby grozić niepowetowaną stratą dla przedsiębiorcy. W ocenie NIK, ta zmiana zasad stanowi krok w dobrym kierunku, aczkolwiek skuteczność tego rozwiązania zależeć będzie od ustalonej praktyki, a zwłaszcza kryteriów oceny czy opóźnienie w rozpatrzeniu konkretnego wniosku faktycznie grozić będzie niepowetowaną stratą dla przedsiębiorcy.

²⁵ Pomimo możliwości wystąpienia z wnioskiem w trakcie naboru przeprowadzonego w 2010 r.

²⁶ Plan na 2010 r. sporządzał Departament Integracji Europejskiej, Współpracy z Zagranicą i Pomocy Publicznej, zaś na lata 2011–2012 – Departament Integracji Europejskiej i Pomocy Publicznej.

Rozpatrywanie wniosków

Przeciętny czas rozpatrywania wniosków w MSP, liczony od daty ich wpływu do dnia wydania oświadczenia Ministra SP w sprawie zamiaru udzielenia pomocy, wynosił w obydwu naborach trzy miesiące. Nieuzasadnione było wydłużanie czasu na wydanie oświadczeń przez Ministra SP.

W przypadku 13 spośród 20 wniosków z naboru 2010 r., oświadczenia wydane zostały po upływie miesiąca od daty posiedzenia Zespołu²⁷, na którym zarekomendowano udzielenie pomocy. W 2009 r. termin ten nie przekraczał natomiast 14 dni. Przyczyny miały charakter zarówno obiektywny, m.in. konieczność zwracania się o uzupełnienie wniosków, zmiana stanu faktycznego u wnioskodawców w zakresie wymogów formalnych już po udzieleniu rekomendacji udzielenia pomocy, jak i subiektywny - reorganizacja ministerstwa rozpoczęta w październiku 2010 r. oraz okresowe zwiększenia obciążenia innymi zadaniami.

Czas rozpatrywania wniosków przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (drugi etap procedury) to średnio trzy miesiące²⁸ dla wniosków z naboru w 2009 r. i ponad sześć miesięcy w naborze 2010 r. (najdłużej - dziewięć miesięcy - procedowano wniosek PKS w Świdwinie Sp. z o.o.). Komisja Europejska rozpatrywała wnioski przeciętnie od czterech do pięciu miesięcy²⁹ (najdłużej - 12 miesięcy - wniosek spółki Bydgoskie Zakłady Przemysłu Gumowego „Stomil” SA). Stosowne dane w tym zakresie przedstawiono w załączniku nr 4 do Informacji.

Umowy o udzielenie pomocy publicznej pomiędzy Ministrem SP, a przedsiębiorcami podpisane były w terminie od trzech tygodni do trzech miesięcy od dnia wydania pozytywnej decyzji Komisji Europejskiej. W dniu 30 czerwca 2012 r. na podpisanie umowy z Ministrem SP oczekiwało sześciu przedsiębiorców, których wnioski uzyskały pozytywną decyzję KE w okresie od grudnia 2011 r. do czerwca 2012 r.

Konsekwencją tak rozciągniętej w czasie procedury było to, że pomoc publiczna na ratowanie, mająca charakter pomocy doraźnej, udzielana była przedsiębiorcom w terminie od 7 do 13 miesięcy³⁰ (najdłużej oczekiwała firma „Unimor”), zaś w przypadku pomocy na restrukturyzację w terminie od 12 do 23 miesięcy (najdłużej PKS w Ostrowcu Świętokrzyskim). Stanowiło to, w ocenie NIK, czynnik osłabiający skuteczność wsparcia, przede wszystkim ze względu na szybkie na ogół pogarszanie sytuacji ekonomicznej wnioskodawców, w tym zwłaszcza pogłębianie się strat na działalności operacyjnej oraz przyrost bieżących i zaległych zobowiązań.

Obowiązujące w MSP trzy instrukcje³¹ wprowadzone zarządzeniem Nr 33 Ministra Skarbu Państwa z dnia 5 lipca 2010 r., były niezgodne z przepisami prawa i aktualną strukturą organizacyjną MSP. Zarówno w zarządzeniu jak i w instrukcjach, wskutek niedokonania aktualizacji, nie uwzględniono wprowadzonych od dnia 3 marca 2011 r. zmian w art. 2 pkt 8a i 2b ustawy o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa oraz w art. 56 ust. 1 pkt 2 uokip (rozszerzenie katalogu podmiotów uprawnionych do uzyskania pomocy publicznej o przedsiębiorców prywatnych i komunalnych). Instrukcje nie uwzględniały również, jako podstawy udzielania pomocy publicznej,

²⁷ Zespół do spraw Wsparcia Będącego Pomocą Publiczną.

²⁸ Licząc od daty przekazania wniosku przez MSP do UOKiK do dnia wydania opinii przez UOKiK.

²⁹ Licząc od daty notyfikacji do daty wydania decyzji KE.

³⁰ Licząc od dnia złożenia wniosku do dnia podpisania umowy.

³¹ W sprawie planowania przychodów i kosztów Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców, w sprawie sposobu rozpatrywania i obiegu wniosku przedsiębiorcy o udzielenie wsparcia będącego pomocą publiczną na ratowanie lub restrukturyzację ze środków Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców oraz w sprawie sposobu monitorowania i rozliczania wsparcia będącego pomocą publiczną udzielonego ze środków Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców.

aktualnego rozporządzenia Ministra Skarbu Państwa z dnia 30 sierpnia 2011 r. Ponadto w MSP, od dnia 13 kwietnia 2012 r., komórką organizacyjną właściwą do spraw pomocy publicznej był Departament Restrukturyzacji, a w zarządzeniu i w *instrukcjach* wskazany był zlikwidowany już Departament Integracji Europejskiej i Pomocy Publicznej.

W stosunku do jednego z przedsiębiorców zastosowano uznaniowo procedurę odmienną niż w stosunku do dwóch innych wnioskodawców, znajdujących się w praktycznie identycznej sytuacji. I tak:

- *W sprawie wniosku PKS w Staszowie odstąpiono od praktyki wstrzymywania prac nad wnioskami o pomoc od spółek przewidzianych do komunalizacji. W trakcie procedury Minister SP, w dniu 23 lutego 2010 r., zaakceptował wniosek burmistrza gminy Staszów o nieodpłatne zbycie wszystkich udziałów tej spółki na rzecz gminy. PKS w Staszowie na mocy umowy z dnia 18 października 2011 r. otrzymał pomoc publiczną na restrukturyzację w kwocie 2 700 tys. zł, zaś w dniu 14 marca 2012 r. Minister SP dokonał komunalizacji przekazując nieodpłatnie 100% udziałów w spółce na rzecz gminy Staszów.*
- *Odmienne potraktowano przewidziane do komunalizacji spółki PKS w Gostyninie i PKS w Radzynie Podlaskim, które złożyły w 2010 r. wnioski o udzielenie pomocy publicznej, tj. PKS w Gostyninie – na ratowanie, a PKS w Radzynie Podlaskim – na restrukturyzację. Minister SP zaakceptował wniosek powiatu gostynińskiego w sprawie nieodpłatnego zbycia 100% udziałów przedsiębiorstwa na rzecz powiatu w Gostyninie przed ogłoszeniem naboru (28 czerwca 2010 r.). W przypadku PKS w Radzynie Podlaskim po ogłoszeniu naboru (28 października 2010 r.). W obu przypadkach, Zespół ds. Udzielania Wsparcia Będącego Pomocą Publiczną podjął decyzję o wstrzymaniu rozpatrywania wniosków do czasu zakończenia procesu komunalizacji. Po tej decyzji zespołu wnioski nie były już rozpatrywane. PKS w Gostyninie zostało skomunalizowane w dniu 21 grudnia 2010 r., zaś PKS w Radzynie Podlaskim w dniu 9 marca 2011 r.*

Przyznanie PKS w Staszowie pomocy publicznej na restrukturyzację umotywowane było m.in. tym, że firma ta w momencie złożenia wniosku podjęła już działania restrukturyzacyjne i prowadziła je konsekwentnie, stwarzając szansę na poprawę sytuacji finansowej przedsiębiorstwa. W ocenie NIK, argument ten – aczkolwiek oddający faktyczny stan rzeczy w odniesieniu do przebiegu restrukturyzacji PKS w Staszowie - nie tłumaczy dlaczego proces komunalizacji tej spółki odłożony został do czasu rozstrzygnięcia kwestii udzielenia pomocy, podczas gdy w przypadku dwóch pozostałych spółek odwrotnie - proces rozpatrywania wniosków zawieszono z uwagi na zamiar przeprowadzenia komunalizacji.

Monitorowanie i kontrola realizacji umów o udzielenie pomocy publicznej

MSP nie egzekwowało obowiązku terminowego składania sprawozdań przez beneficjentów. Nie reagowano lub reagowano z opóźnieniem na uchybienia w tym zakresie.

W okresie objętym kontrolą pomoc w formie pożyczki na ratowanie otrzymało dziewięciu przedsiębiorców, z których NIK skontrolowała pięciu. Trzech spośród nich nie wywiązało się rzetelnie z obowiązków sprawozdawczych³². Na przykład:

- *Dopiero w dniu 1 lipca 2011 r., tj. po dwóch miesiącach od upływu terminu, MSP wystąpiło do spółki „Unimor” o przesłanie pierwszego sprawozdania kwartalnego. Jego niesporządzenie było wynikiem zapomnienia przez władze spółki o terminach ich składania. W sprawozdaniu kwartalnym z dnia 11 lipca 2011 r., złożonym już po terminie wykorzystania pożyczki (25 maja 2011 r.) zarząd „Unimor” poinformował Ministra SP, że wykorzystano tylko część otrzymanej kwoty 690,83 tys. zł (65,82% całości pożyczki), a pozostała część, czyli 358,73 tys. zł, nadal pozostaje na koncie spółki i będzie wydatkowana do 31 lipca 2011 r. Ministerstwo w żaden sposób nie zareagowało na tę nieprawidłowość, ani na nieterminowe złożenie sprawozdania. Stosowne działania (wniosek o nieudzielenie absolutorium Prezesowi Zarządu) podjęte zostały dopiero po otrzymaniu w styczniu 2012 r. raportu biegłego rewidenta, w którym ujawniono niezgodne z przeznaczeniem wykorzystanie części pomocy w kwocie 61,8 tys. zł (głównie na wynagrodzenia).*

³² W umowach pożyczki nałożono na przedsiębiorców obowiązek przedkładania Ministrowi SP sprawozdań z wykorzystania i efektów udzielonej pomocy w terminie 14 dni po zakończeniu każdego trzymiesięcznego okresu od daty otrzymania pożyczki.

W MSP nie uregulowano obowiązków związanych z monitorowaniem pomocy publicznej udzielonej przedsiębiorcom w formie pożyczki na ratowanie, z wyjątkiem monitorowania jej spłaty³³. Z uwagi na krótki, sześciomiesięczny termin wykorzystania udzielanej pomocy monitoring ograniczał się do analizy sprawozdań, przy czym analizy te – w kontekście przedstawionego wyżej przykładu – nie były rzetelne. Brak odrębnych regulacji nie stanowi usprawiedliwienia dla zaniechania egzekwowania od beneficjentów wynikającego z umów obowiązku terminowego wykorzystania środków i obowiązków sprawozdawczych. Korzystali oni bowiem ze środków publicznych, których wykorzystanie powinno podlegać szczególnej kontroli ze strony dysponenta, choćby na mocy ogólnych przepisów dotyczących finansów publicznych.

Minister SP w niewielkim stopniu korzystał z prawa do kontrolowania sposobu wykorzystania udzielnej pomocy publicznej bezpośrednio u przedsiębiorcy. Uprawnienie do przeprowadzania kontroli wpisano do wszystkich umów zawartych przez Ministra SP, lecz w okresie objętym kontrolą pracownicy ministerstwa przeprowadzili kontrolę tylko w jednej spółce. Wizytację w drugiej firmie (PKS Lubliniec Sp. z o.o.) przeprowadzono natomiast przed udzieleniem pomocy na ratowanie.

Nierzetelna i niegospodarna była rezygnacja przez dyrektora b. Delegatury Ministra SP w Łodzi ze złożenia sprzeciwu wobec nieuznania przez syndyka masy upadłości wierzytelności funduszu w łącznej wysokości 8 478,9 tys. zł z tytułu niespłaconej przez spółkę „Niewiadów” pożyczki na ratowanie wraz z odsetkami umownymi i ustawowymi. Decyzja o niewniesieniu sprzeciwu podjęta została w kwietniu 2012 r. w oparciu o opinię radcy prawnego tej delegatury, z której wynikało, że składanie sprzeciwu wobec listy wierzytelności jest całkowicie nieuzasadnione. Konsekwencją było wstrzymanie od kwietnia 2012 r. działań zmierzających do odzyskania tej wierzytelności. Wojewoda łódzki, w dniu 29 czerwca 2012 r., w związku z przejęciem do egzekwowania wierzytelności Skarbu Państwa w następstwie likwidacji Delegatur MSP, poinformował Ministra SP o odmowie uznania powyższej wierzytelności przez syndyka.

Zdaniem NIK, rezygnacja ze sprzeciwu była nieuzasadniona. Odmawiając uznania wierzytelności funduszu syndyk powołał się na art. 14 § 3 *ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych*³⁴, który stanowi, że wierzytelność wspólnika lub akcjonariusza z tytułu pożyczki udzielonej spółce kapitałowej uważa się za jego wkład do spółki w przypadku ogłoszenia jej upadłości w terminie dwóch lat od dnia zawarcia umowy pożyczki. Przepis art. 14 § 3 *Ksh* reguluje jednak skutki prawne udzielania spółce kapitałowej pożyczki przez wspólnika na zasadach ogólnych, tj. przepisów art. 720-724 *Kodeksu cywilnego*³⁵ (pożyczkę traktuje się jako jedną z wielu form dokapitalizowania spółki przez jej wspólnika). W omawianym przypadku Minister SP przekazał środki z tytułu udzielonej pomocy publicznej w formie pożyczki na ratowanie, działając nie jako wspólnik, lecz jako dysponent środków publicznych z FRP – na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 2 *uokip*. Przywołany przez syndyka przepis nie powinien więc mieć tu zastosowania. Dopiero w trakcie trwania kontroli NIK (w dniu 18 lipca 2012 r.) ministerstwo podjęło próbę dokonania oceny prawidłowości tej odmowy.

Terminowość zwrotu środków w ramach udzielanej pomocy publicznej

W MSP stosowano niejednolite kryteria odraczania terminów zwrotu pomocy publicznej w formie pożyczek na ratowanie oraz naliczania odsetek od tej pomocy tym przedsiębiorcom, którzy w związku

³³ Instrukcja w sprawie sposobu monitorowania i rozliczania wsparcia będącego pomocą publiczną udzielonego ze środków Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców dotyczyła wyłącznie pomocy na restrukturyzację.

³⁴ Dz. U. Nr 94 poz. 1037 ze zm.

³⁵ Dz. U. Nr 16, poz. 93 ze zm.

z wykorzystaniem uprawnienia do złożenia planu restrukturyzacji, uzyskali oświadczenia Ministra SP o zamiarze udzielania pomocy publicznej na ten cel.

W przypadku niezwrócenia w terminie pomocy publicznej w formie pożyczki na ratowanie, stosowano generalną praktykę naliczania, na podstawie art. 481 § 1 *Kodeksu cywilnego*, odsetek ustawowych od całej kwoty zadłużenia, począwszy od dnia następującego po upływie terminu spłaty pomocy. Zastosowano ją w stosunku do trzech spośród czterech przedsiębiorców³⁶, którzy nie spłacili terminowo pożyczki na ratowanie, a po złożeniu planów restrukturyzacji uzyskali zgodę na otrzymanie pomocy na ten cel.

Plany restrukturyzacji wszystkich czterech powyższych przedsiębiorców notyfikowano po upływie sześciomiesięcznego terminu wynikającego z decyzji Komisji Europejskiej³⁷. Nie miały więc do nich zastosowania przepisy pkt 26 *Wytycznych*³⁸ regulujące kwestię automatycznego przedłużenia umownego terminu zwrotu pożyczki (może to mieć miejsce, gdy plan restrukturyzacji przekazany zostanie Komisji w ciągu sześciu miesięcy od daty zezwolenia Komisji na udzielenie pomocy). Przekroczenie sześciomiesięcznego terminu spowodowane było przedłużającymi się w MSP pracami nad zatwierdzeniem planów restrukturyzacji ponad termin wynikający z § 19 ust. 2 przywołanego już *rozporządzenia z dnia 6 kwietnia 2007 r.*³⁹.

I tak:

- *Minister SP zatwierdził w formie oświadczenia plany restrukturyzacji trzech przedsiębiorców, tj. PKS Puławy, PKS Lubliniec i ZNMR w Ostródzie⁴⁰ po upływie terminu pięciu miesięcy od dnia wydania przez Komisję decyzji o zatwierdzeniu pomocy na ratowanie, a do notyfikacji tych planów konieczne było jeszcze uzyskanie opinii UOKiK. Oświadczenie w sprawie pomocy na restrukturyzację spółki „Formet” Minister SP złożył wprawdzie terminowo (w dniu 12 maja 2011 r., podczas gdy termin wynikający z rozporządzenia upływał w dniu 25 maja 2011 r.), ale notyfikacja, ze względu na procedury w UOKiK, nastąpiła i tak po upływie sześciu miesięcy od daty decyzji KE.*

Wobec trzech spośród powyższych czterech przedsiębiorców oczekujących na zawarcie umowy udzielenia pomocy na restrukturyzację (PKS Puławy, PKS Lubliniec i spółka „Formet”) nieprzerwanie naliczano odsetki ustawowe od kwot niespłaconych pożyczek (dwukrotnie wyższe niż umowne). Nie podejmowano jednak wobec tych firm działań windykacyjnych. Właściwy w tych sprawach Departament Budżetu i Finansów na wniosek dyrektora b. Departamentu Integracji Europejskiej i Pomocy Publicznej, uzasadniany planowaną restrukturyzacją, wstrzymywał egzekucję niezwróconej w terminie pomocy publicznej na ratowanie oraz należnych odsetek. Praktyka ta nie miała umocowania w *Wytycznych* ani w przepisach § 11 ust. 2⁴¹ przywołanego już *rozporządzenia z dnia 6 kwietnia 2007 r.* Niedochodzenie powyższych należności wypełniało przesłanki naruszenia dyscypliny finansów publicznych (art. 5 ust. 1 pkt 2 *ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych*).

³⁶ Były to PKS Puławy, PKS Lubliniec, Zakład Naprawczy Mechanizacji Rolnictwa w Ostródzie i firma „Formet” SA (ZNMR w Ostródzie).

³⁷ PKS w Puławach notyfikacja opóźniona o dwa dni, „Formet” SA i PKS w Lublińcu - notyfikacja opóźniona o dwa miesiące oraz ZNMR w Ostródzie - notyfikacja opóźniona o dwa tygodnie.

³⁸ Wytyczne wspólnotowe dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw (Dz. U.UE C 244 z dnia 1 października 2004 r., str. 2).

³⁹ Zatwierdzenie planu restrukturyzacji powinno nastąpić w terminie 4 miesięcy od dnia podpisania umowy pożyczki, jednak nie później niż w terminie 5 miesięcy od dnia wydania przez KE decyzji o zatwierdzeniu pomocy na ratowanie.

⁴⁰ Oświadczenie w sprawie pomocy na restrukturyzację PKS w Puławach Minister SP złożył 25 stycznia 2011 r., a termin upłynął 20 stycznia 2011 r. Termin złożenia oświadczenia ws. pomocy na restrukturyzację PKS w Lublinie upłynął 9 lutego 2012 r., a złożono je 5 marca 2012 r. Oświadczenie ws. pomocy na restrukturyzację ZNMR w Ostródzie powinno być złożone do 19 marca 2011 r., a złożono w dniu 29 marca 2011 r.

⁴¹ Okres spłaty pożyczki może ulec przedłużeniu do czasu zatwierdzenia przez KE pomocy przewidzianej w planie restrukturyzacji.

Z czwartym przedsiębiorcą (ZNMR w Ostródzie) Minister SP podpisał natomiast aneks do umowy, na mocy którego m.in. przedłużono termin zwrotu pomocy na ratowanie w formie pożyczki. W aneksie Zarząd Spółki zobowiązał się do spłaty kwoty 400 tys. zł wraz z odsetkami umownymi do dnia podjęcia przez KE decyzji zatwierdzającej pomoc publiczną na restrukturyzację. Komisja wydała tę decyzję w dniu 21 stycznia 2012 r., lecz stosowna umowa o udzieleniu pomocy na restrukturyzację do dnia 30 czerwca 2012 r. (koniec okresu objętego kontrolą) nie została zawarta. MSP kierując się postanowieniami aneksu do umowy, do dnia 30 czerwca 2012 r. nie naliczało tej spółce odsetek umownych i ustawowych od niespłaconej w terminie pomocy publicznej i nie podejmowało działań windykacyjnych. Odsetki umowne przy oprocentowaniu w wysokości 5,49% liczone od dnia 19 kwietnia 2011 r. do daty wydania decyzji Komisji wyniosłyby 16,9 tys. zł, a odsetki ustawowe liczone od dnia następującego po decyzji KE w sprawie restrukturyzacji do dnia 30 czerwca 2012 r. wyniosłyby 23 tys. zł. Przyczyną niepodjęcia działań egzekucyjnych było nieprzekazanie przez Departament Restrukturyzacji (a wcześniej przez Departament Integracji Europejskiej i Pomocy Publicznej) informacji o tym, że KE podjęła już decyzję w sprawie pomocy na restrukturyzację, a tym samym minął termin przedłużenia zwrotu pożyczki. Nieustalenie powyższej należności wypełnia przesłanki naruszenia dyscypliny finansów publicznych (art. 5 ust. 1 pkt 1 *ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych*).

W ocenie NIK, powyższy przykład (a także *casus* PKS w Staszowie przedstawiony w podrozdziale *Rozpatrywanie wniosków*) wskazują, że w MSP dopuszczono do uznaniowego traktowania przedsiębiorców, podważającego obiektywizm kryteriów udzielania i rozliczania pomocy publicznej na ratowanie i restrukturyzację.

Niska była ściągalność należności FRP. W latach 2010–2012 (do 30 czerwca) Minister SP udzielił dziewięciu pożyczek na kwotę ogółem 15 342,1 tys. zł, z których spłacone zostały tylko trzy⁴². W dniu 30 czerwca 2012 r. do spłaty lub rozliczenia w planowanych procesach restrukturyzacji pozostawała kwota 3 040,8 tys. zł, tj. 19,8% sumy udzielonych pożyczek, a do odzyskania w postępowaniu upadłościowym lub windykacyjnym – 9 449,6 tys. zł, tj. 61,6%. Do wyegzekwowania pozostały też odsetki umowne i ustawowe od niespłaconej pomocy publicznej na ratowanie w wysokości 1 041,4 tys. zł, w tym w postępowaniu upadłościowym lub windykacyjnym 697 tys. zł⁴³.

Subiektywną przyczyną relatywnie niskiej ściągalności wierzytelności FRP była nieuzasadniona przewlekłość w podejmowaniu czynności windykacyjnych, oceniona przez NIK jako nierzetelność.

I tak:

- *Rozpatrywanie planów restrukturyzacji spółek „Niewiadów” SA i „Unimor” Sp. z o.o., pomimo upływu terminów ich zatwierdzenia przez Ministra SP oraz przekazania do KE, było przyczyną wstrzymania windykacji wymagalnych należności FRP z tytułu niespłaconej pomocy publicznej na ratowanie w formie pożyczek. W przypadku Spółki „Niewiadów” SA windykację rozpoczęto w dniu 9 marca 2011 r., to jest po dwóch miesiącach od upływu terminu spłaty pożyczki (25 grudnia 2010 r.) i już po złożeniu przez spółkę wniosku o upadłość (w dniu 28 lutego 2011 r.). Wstrzymanie działań egzekucyjnych spowodowane było rozpatrywaniem możliwości ponownego złożenia przez beneficjenta wniosku o pomoc na restrukturyzację, w sytuacji gdy pierwszy wniosek nie został zaakceptowany przez UOKiK. W przypadku spółki „Unimor” Sp. z o.o. windykację wstrzymano na pięć miesięcy⁴⁴, aż do grudnia 2011 r. podczas gdy pomoc publiczna powinna być zwrócona do dnia 25 maja 2011 r. Żadna z tych wierzytelności, pomimo wznowienia działań windykacyjnych, do dnia 30 czerwca 2012 r. nie została odzyskana.*
- *Nieuzasadnione było okresowe wstrzymanie windykowania zaległych odsetek umownych i ustawowych w wysokości 36,7 tys. zł od PKS w Puławach. Komisja Europejska wydała pozytywną decyzję w sprawie pomocy na restrukturyzację tej spółki w dniu 19 października 2011 r., a Minister SP zawarł z nią umowę o udzielenie*

⁴² Pierwszej pomocy publicznej na ratowanie w formie pożyczki Minister SP udzielił w lipcu 2010 r., a ostatniej w lutym 2012 r.

⁴³ Bez odsetek od pożyczki udzielonej ZNMR w Ostródzie Sp. z o.o.

⁴⁴ Pierwsze wezwanie do zapłaty DBF skierował w dniu 5 maja 2011 r. a kolejne w dniu 6 grudnia 2011 r.

pomocy w dniu 9 stycznia 2012 r. Podjęcie czynności windykacyjnych w przypadku spółki, której udzielono pomocy na ratowanie odbywało się w MSP po uzyskaniu akceptacji właściwego merytorycznie departamentu, aby działania te nie zakłóciły procesu ratowania spółki. Jednakże do czasu rozpoczęcia kontroli NIK w maju 2012 r. takich uzgodnień pomiędzy Departamentami Budżetu i Finansów a Departamentem Restrukturyzacji nie było. Pierwsze wezwanie do zapłaty wystosowano dopiero w trakcie kontroli NIK, w dniu 24 lipca 2012 r., po upływie 6 miesięcy od uregulowania przez przedsiębiorcę należności głównej. Całość została spłacona we wrześniu 2012 r. w wykonaniu wniosku pokontrolnego NIK.

3.2.2. Przedsiębiorcy

Prawidłowość przygotowania wniosków

Wnioski składane przez przedsiębiorców, pomimo dostępności informacji o zasadach ich sporządzania, wymagały szeregu zmian i uzupełnień, co miało niekorzystny wpływ na czas ich rozpatrzenia. Żądania takie kierowało do wnioskodawców zarówno MSP, jak i UOKiK oraz Komisja Europejska. Na przykład:

- Na wniosek UOKiK z maja 2010 r. spółka „Formet” SA. uzupełniała wniosek o dodatkowe informacje dotyczące struktury zatrudnienia, warunków funkcjonowania spółki oraz jej pozycji konkurencyjnej na rynku, prognozy sprzedaży w 2010 r. oraz o informację o dotychczas otrzymanej pomocy doraźnej. KE w sierpniu 2010 r. wystąpiła o złożenie dodatkowych szczegółowych informacji na temat pomocy publicznej, którą spółka otrzymała w 2003 r. (odroczenie terminu zapłaty zaległego podatku VAT).
- W celu dokonania merytorycznej oceny, w styczniu 2010 r. MSP zwróciło się do firmy „Anilux” SA, m.in. o przedstawienie sposobu obliczenia kwoty pomocy, sporządzenie bilansu w ujęciu kwartalnym i rocznym oraz planu rachunku zysków i strat za 2010 r. Ponadto zwrócono się o udzielenie informacji na temat przyczyn trudnej sytuacji przedsiębiorstwa i źródeł spłaty pożyczki. UOKiK w kwietniu 2010 r. wystąpił o podanie dodatkowych szczegółowych informacji, wyjaśnień i uzupełnień dotyczących otrzymanej wcześniej pomocy de minimis i pomocy w formie umorzenia należności przez PFRON. Komisja Europejska zwróciła się natomiast o dodatkowe informacje na temat wcześniej otrzymanej pomocy de minimis.

Prawidłowość wykorzystania pomocy i jej efekty

W czterech spośród siedmiu skontrolowanych podmiotów stwierdzono uchybienia lub nieprawidłowości polegające na naruszeniu postanowień umów o udzielenie pomocy (PKS Staszów, PKS Puławy, „Anilux” SA, „Unimor” Sp. z o.o.) w tym u jednego przedsiębiorcy ze względu na niegospodarne wydatkowanie środków w skali uzasadniającej wystawienie oceny negatywnej („Unimor” Sp. z o.o.). Najważniejsze z tych nieprawidłowości przedstawiono poniżej:

- PKS w Staszowie zgodnie z umową o udzielenie pomocy publicznej na restrukturyzację, zobowiązane było do utworzenia wyodrębnionego rachunku bankowego, zasilanego wyłącznie środkami pomocy. Tymczasem spółka na rachunku tym gromadziła także środki własne na współfinansowanie procesu restrukturyzacji, co uniemożliwiało jednoznaczne wskazanie źródła finansowania poszczególnych wydatków. Rozdzielenia środków pomocy publicznej od środków własnych, dokonano dopiero w trakcie kontroli NIK. Wskutek niewłaściwego rozeznania przez tę spółkę rynku używanych autobusów i usług budowlanych oraz niewłaściwego przygotowania postępowań o udzielenie zamówienia publicznego (błędy w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia), realizacja zadań restrukturyzacyjnych uległa opóźnieniu. Dopiero po pięciu miesiącach od daty otrzymania środków (4 listopad 2011 r.) wyłoniono dostawcę pierwszej partii dziewięciu autobusów. W procedurze wyboru dostawcy drugiej partii (sześciu autobusów) unieważniono dwa postępowania przetargowe z powodu braku ofert. Do dnia 30 czerwca 2012 r., wykorzystano ok. 50% otrzymanych środków, tj. 1 379,2 tys. zł.
- W dniu 9 stycznia 2012 r. na rachunek PKS Puławy wpłynęło 5 280 485 zł stanowiące wkład pieniężny za objęcie przez Skarb Państwa nowych udziałów w związku z podwyższeniem kapitału zakładowego (pomoc publiczna na restrukturyzację). Do dnia 30 czerwca 2012 r. wykorzystano 3 860,9 tys. zł, tj. 73,1%. W trakcie przeprowadzonego w kwietniu 2012 r. postępowania na zakup 15 autobusów i jednej naczepy ciężarowej naruszono przepisy ustawy Prawo zamówień publicznych. M.in. ogłoszenia o zamówieniu zamieszczone w miejscach publicznie dostępnych w siedzibie Spółki nie spełniały minimalnych wymogów wymienionych w art. 41 Pzp; w SIWZ nie określono oczekiwań w sposób wyczerpujący, dokładny i jednoznaczny (np. bez wskazania preferowanego rocznika, minimalnego przebiegu, pojemności i mocy silnika), co spowodowało otrzymanie ofert nieodpowiadających

potrzebom zamawiającego, i ich odrzucenie. Przedłużający się proces zakupu taboru ograniczał potencjalne korzyści ze zmniejszenia kosztów dotychczas eksploatowanych nieekonomicznych i wysłużonych autobusów. Powodował też konieczność utrzymywania środków na lokatach terminowych, co nie jest celem pomocy.

- Niegospodarne było przetrzymywanie przez „Unimor” Sp. z o.o. środków pomocy publicznej na rachunku bankowym, zamiast ich bezzwłocznego przeznaczenia na spłatę zobowiązań. Bezpośrednio po wpływie środków na rachunek (25 stycznia 2011 r.) dokonano tylko częściowej spłaty zaległości wobec ZUS, wydając 27 492,88 zł, to jest o 507 518,94 zł mniej niż określono w umowie. Spłaty zaległych zobowiązań wobec Urzędu Miasta dokonano w dniu 16 marca 2011 r., a wobec Urzędu Skarbowego w dniu 4 maja 2011 r. Ostatnich spłat dokonano w dniu 23 grudnia 2011 r. Opóźnienia powyższe spowodowały w 2011 r. przyrost odsetek od zaległych zobowiązań o prawie 80 tys. zł. Po otrzymaniu środków spółka spłacała zobowiązania zaległe przeznaczając na ten cel 51,6% kwoty pożyczki (541 757,88 zł), oraz zobowiązania bieżące 42,44% (445 391,35 zł). Dokonywanie przez spółkę spłaty zobowiązań bieżących wobec wskazanych w umowie podmiotów w sytuacji, gdy istniały wobec nich znaczące, obciążone odsetkami zobowiązania zaległe było niecelowe i niegospodarne. Niezgodnie z umową spółka wydatkowała natomiast 62 432,50 zł (5,95% całości pożyczki), w tym 61 800 zł na wynagrodzenia oraz 632,50 zł na opłaty bankowe.

Pomoc publiczna ze środków FRP przyznana w okresie objętym kontrolą u większości przedsiębiorców do dnia 30 czerwca 2012 r. nie przyniosła oczekiwanych rezultatów. Spośród 12 beneficjentów, którzy uzyskali taką pomoc, trzech znajduje się w stanie upadłości, a jeden podmiot, tj. „Unimor” Sp. z o.o. złożył w dniu 16 lipca 2012 r. wniosek o ogłoszenie upadłości z możliwością zawarcia układu z wierzycielami. Sytuacja czterech dalszych była trudna.

I tak:

- Spółka PKS w Puławach ponosiła straty na działalności podstawowej (3 082,3 tys. zł w 2011 r. i 2 026 tys. zł w I półroczu 2012 r.) oraz miała znaczące zobowiązania (11 636 tys. zł na koniec 2011 r. i 8 567 tys. zł w dniu 30 czerwca 2012 r.).
- Firma „Formet” SA również generowała straty na działalności podstawowej (2 763,0 tys. zł na koniec 2011 r. i 664,9 tys. zł w dniu 31 maja 2012 r.) i miała narastające zadłużenie (7 785 tys. zł na koniec 2010 r., 9 546 tys. zł w dniu 30 grudnia 2011 r. oraz 10 205 tys. zł w dniu 30 kwietnia 2012 r.).
- PKS w Lublińcu poniósł w I półroczu 2012 r. stratę netto w wysokości 528 tys. zł. W podobnej sytuacji znajdował się PKS w Busku Zdroju, który w I półroczu 2012 r. odnotował stratę netto w wysokości 1 308 tys. zł.

Pozytywne rezultaty osiągnęły Zakład Naprawczy Mechanizacji Rolnictwa Sp. z o.o. w Ostródzie (dodatni wynik finansowy w I półroczu 2012 r.) oraz PKS w Staszowie i Przedsiębiorstwo „Hydrogeo” w Krakowie, realizujące założone plany restrukturyzacji. Białostockie Zakłady Graficzne SA w Białymstoku po udzieleniu pomocy na ratowanie zostały sprywatyzowane.

Podstawowym czynnikiem, który negatywnie wpłynął na skuteczność udzielonej pomocy był czas rozpatrywania złożonych w tej sprawie wniosków, brak korelacji działań wszystkich wierzycieli oraz skala potrzeb, przekraczająca znacznie kwotę możliwej do uzyskania pomocy. Po zakończeniu całej procedury, trwającej niekiedy ponad rok, aktualność traciły prognozy dotyczące zarówno warunków, jak i planowanych kosztów ratowania lub restrukturyzacji przedsiębiorstwa, a także zakładanych efektów. Ilustrują to poniższe przykłady:

- Zarząd „Formet” SA, składając w 2009 r. wniosek o udzielenie pożyczki na ratowanie, sygnalizował zamiar ubiegania się o dalszą pomoc na restrukturyzację, przedstawiając niezbędne dokumenty. Od daty uzyskania pozytywnej decyzji Komisji Europejskiej w sprawie pomocy na restrukturyzację (w dniu 8 lutego 2012 r.), do czasu zakończenia kontroli w czerwcu 2012 r. Minister SP nie podpisał z tym przedsiębiorcą stosownej umowy. Nie nastąpiła więc wnioskowana przez spółkę konwersja zadłużenia z tytułu udzielonej pożyczki (2 300 tys. zł) na podwyższenie kapitału zakładowego spółki. Minister nie zwołał też, pomimo wniosku spółki, Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy dla zatwierdzenia zaktualizowanej wersji Planu restrukturyzacji na lata 2011–2015. Według MSP, spółka nie będzie w stanie zrealizować działań objętych planem restrukturyzacji. W latach 2008–2012 wyniki ze sprzedaży – jak wskazano powyżej – miały wartości ujemne. Także wskaźniki rentowności brutto miały wartości ujemne odpowiednio 12,9%, 12,1% i 12,8%. Na koniec 2011 r. i na 31 maja 2012 r. kapitał własny spółki wyniósł odpowiednio (-) 957,7 tys. zł i (-) 1,6 mln zł. Narastał też stan zobowiązań spółki. Powyższa sytuacja oznacza, że bez dalszego wsparcia, spółka nie będzie w stanie kontynuować działalności.

- Spółka „Niewiadów” SA w lipcu 2010 r. otrzymała 8 mln zł pożyczki na spłatę części zobowiązań wobec ZUS, Urzędu Gminy, banku oraz dostawców. W tym okresie jej zobowiązania wynosiły ponad 34 mln zł, z których ponad 60% stanowiły zaległości. W październiku 2010 r. spółka wystąpiła do MSP z wnioskiem o pomoc na restrukturyzację w formie konwersji kwoty przyznanej na ratowanie. Udziałem własnym miały być środki własne w wysokości 7,6 mln zł uzyskane ze sprzedaży nieruchomości. Do planu restrukturyzacji załączono oświadczenia wierzycieli, że wyrażają zgodę na zaproponowaną przez spółkę formę spłaty zobowiązań. Ponieważ Prezes UOKiK zgłosił szereg wątpliwości do zaproponowanych rozwiązań naprawczych, a dwóch głównych wierzycieli (ARP SA i PFRON) wycofało swoje poparcie dla restrukturyzacji, Zarząd spółki w dniu 28 lutego 2011 r. złożył wniosek o upadłość.
- W związku z negatywną decyzją Ministra SP z dnia 25 marca 2011 r. w sprawie przyznania firmie „Anilux” SA pomocy publicznej na restrukturyzację (w 2010 r. spółka otrzymała pomoc na ratowanie w formie pożyczki - 400 tys. zł), zarząd w dniu 30 marca 2011 r. złożył wniosek o ogłoszenie upadłości likwidacyjnej spółki. Było to konsekwencją braku zdecydowanych działań restrukturyzacyjnych ze strony zarządu spółki. Jej sytuacja ekonomiczno-finansowa, pomimo wykorzystania pożyczki, nie uległa poprawie. W 2010 r. w stosunku do roku poprzedniego strata na działalności gospodarczej pogłębiła się z 1 396,6 tys. zł do 2 064,9 tys. zł. Kapitał własny w tym samym okresie zmalał z 2 074,3 tys. zł do 77,1 tys. zł. Zwiększyły się natomiast zobowiązania z 5 722,6 tys. zł na koniec 2009 r. do 6 773,9 tys. zł w 2010 r. i 7 272,3 tys. zł w dniu 15 maja 2011 r.
- Złożenie przez „Unimor” Sp. z o.o. w dniu 31 maja 2012 r. wniosku o upadłość z możliwością zawarcia układu z wierzycielami, było wynikiem nieosiągnięcia przewidywanych efektów z wykorzystania otrzymanej pomocy publicznej na ratowanie (1 049 573,83 zł) i odmowy Ministra SP udzielenia pomocy na restrukturyzację. Pożyczkę wykorzystano wprawdzie na częściową spłatę zobowiązań publicznoprawnych, ale poziomu zadłużenia z tego tytułu nie udało się trwale obniżyć. Do końca 2011 r. zaległości publicznoprawne wzrosły do kwoty 6 359 214,45 zł, tj. o 10,8% w stosunku do stanu z końca 2010 r. Spółka nie osiągnęła także przewidzianych w Planie restrukturyzacji na lata 2011–2015 wyników finansowych na koniec 2011 r. Zysk ze sprzedaży miał wynieść 489 227,88 zł, a poniesiono stratę w kwocie 1 763 498,78 zł. Nie osiągnięto planowanego zysku netto (1 297 675,88 zł) odnotowując stratę w wysokości 694 092,55 zł. Kapitał własny osiągnął wartość ujemną 2 362 572,01 zł wobec zakładanych (+) 2 629 196,42 zł. Główną przyczyną utraty płynności finansowej spółki było przeniesienie z 2009 r. na 2010 r. programów modernizacji samolotów i śmigłowców, w ramach których przewidywano produkcję radiostacji. Ponieważ spółka nie była bezpośrednim beneficjentem umów z Ministerstwem Obrony Narodowej, a jedynie poddostawcą dla zakładów produkujących sprzęt wojskowy, nie mogła skorzystać z programu wspierania przez ARP SA inicjatyw pobudzających polską gospodarkę w sektorze bezpieczeństwa i obronności kraju. Przyczyną odmowy udzielenia pomocy na restrukturyzację był fakt, iż spółka nie dysponowała środkami własnymi na poziomie 50% łącznych jej kosztów. Według spółki miały to być przyszłe zyski ok. 840 tys. zł i pożyczka od jednej z firm (3 mln zł).

Obiektywnym czynnikiem osłabiającym potencjalne efekty wsparcia ze środków Funduszu była konieczność stosowania (wymaganych przepisami unijnymi) środków wyrównawczych dla konkurencji w związku z otrzymaną pomocą publiczną. Na przykład:

- Przedsiębiorstwo „Hydrogeo” w Krakowie zobowiązane zostało zapisami umowy o udzielenie pomocy na restrukturyzację, do wycofania z eksploatacji dwóch urządzeń wiertniczych, co zmniejszyło jego zdolności produkcyjne.
- Zgodnie z § 4 ust. 3 umowy o udzielenie pomocy na restrukturyzację oraz założeniami planu restrukturyzacji, PKS w Puławach zobowiązało się do niezwiększania zdolności produkcyjnych (usługowych) oraz do zastosowania środka wyrównawczego w postaci likwidacji 67 najbardziej dochodowych kursów (38 regionalnych linii transportowych). Z utrzymywania tych linii w latach 2011–2015 Spółka mogłaby osiągnąć zysk w wysokości 824 tys. zł. Do dnia 30 czerwca 2012 r. zlikwidowano 41 kursów.

Realizacja obowiązków informacyjnych przez beneficjentów

Umowa o udzielenie pomocy na ratowanie lub restrukturyzację zobowiązuje przedsiębiorcę m.in. do przedkładania informacji⁴⁵ o wykorzystaniu otrzymanej pomocy oraz do przedkładania rocznego sprawozdania finansowego wraz z opinią biegłego rewidenta⁴⁶, zawierającą ocenę

⁴⁵ Sprawozdania ze sposobu wykorzystania i efektów udzielenia pomocy publicznej powinno być składane w terminie 14 dni po zakończeniu każdego kolejnego trzymiesięcznego okresu od daty otrzymania pożyczki.

⁴⁶ Opinia i raport biegłego rewidenta w terminie 9 miesięcy od daty otrzymania pożyczki.

prawidłowości wykorzystania otrzymanej pomocy. Trzech z siedmiu skontrolowanych przedsiębiorców w ogóle nie składało sprawozdań lub nieterminowo wywiązywało się z powyższych obowiązków. Na przykład;

- *Spółka „Anilux” SA w 2011 r. nie złożyła żadnego z wymaganych sprawozdań ani nie przekazała opinii i raportu biegłego rewidenta z badania wykorzystania środków pomocy publicznej. Pierwsze sprawozdanie kwartalne powinno wpłynąć do MSP do dnia 13 kwietnia 2011 r. MSP dopiero w lipcu 2012 r. – w trakcie kontroli NIK - zareagowało na brak sprawozdań od tego przedsiębiorcy. Były prezes zarządu spółki nie umiał wyjaśnić przyczyn niezłożenia powyższych dokumentów. Prezes zarządu, zajmujący to stanowisko w trakcie kontroli, uznał natomiast ich opracowanie za bezzasadne ze względu na złożenie wniosku o upadłość spółki.*
- *Spółka „Formet” SA. pierwsze sprawozdanie przekazała terminowo (20 kwietnia 2011 r.), lecz wymagało ono uzupełnienia o brakujące dokumenty co trwało do 30 maja 2011 r. Następne sprawozdania za 2011 r. spółka przekazała dopiero 15 marca 2012 r. oraz 24 kwietnia 2012 r.*

4.1 Przygotowanie kontroli

Jednostki objęte kontrolą dobrano w sposób celowy – były to Ministerstwo Skarbu Państwa oraz siedmiu z dwunastu przedsiębiorców - beneficjentów pomocy, wybranych przede wszystkim ze względu na wysokość otrzymanej pomocy. W MSP kontrolę prowadzono pod względem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności, a u przedsiębiorców w zależności od rodzaju jednostki kontrolowanej, tj.:

- w przedsiębiorstwach państwowych lub jednoosobowych spółkach Skarbu Państwa – pod względem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności (art. 5 ust. 1 *ustawy o NIK*),
- w pozostałych przedsiębiorstwach – pod względem legalności i gospodarności (art. 5 ust. 3 *ustawy o NIK*).

4.2 Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli

Po zakończeniu czynności kontrolnych sporządzonych zostało osiem protokołów kontroli, które podpisane zostały bez zastrzeżeń oraz wystosowano wystąpienia pokontrolne do kierowników skontrolowanych jednostek. Spośród siedmiu przedsiębiorców trzech oceniono pozytywnie, również trzech pozytywnie z nieprawidłowościami lub uchybieniami, a jednego negatywnie. Władze podmiotów, do których skierowano wnioski pokontrolne poinformowały o sposobie ich realizacji, w tym między innymi o podjętych działaniach w celu wyeliminowania błędów w udzielaniu zamówień publicznych, uregulowaniu zobowiązań, przekazaniu brakujących sprawozdań oraz o działaniach podjętych w celu intensyfikacji planowanych działań restrukturyzacyjnych.

Negatywnie oceniono działania Ministra SP. Do wystąpienia pokontrolnego Minister SP złożył zastrzeżenia, które uchwałą Kolegium NIK z dnia 28 listopada 2012 r. zostały częściowo uwzględnione. W odpowiedzi na wystąpienia pokontrolne Minister Skarbu Państwa odnosząc się do wniosków pokontrolnych poinformował o dostosowaniu przepisów wewnętrznych regulujących zasady rozpatrywania wniosków o udzielenie pomocy publicznej do zgodności z przepisami prawa powszechnie obowiązującego; wprowadzeniu zasady przygotowywania z odpowiednim wyprzedzeniem projektów planów przychodów i kosztów Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców w celu wyeliminowania naruszeń procedury planowania; rozpatrywaniu wniosków o udzielenie pomocy według jednolitych kryteriów w celu uniknięcia uznaniowości w podejmowaniu decyzji; rozważaniu możliwości notyfikacji w Komisji Europejskiej programu pomocy dla małych i średnich przedsiębiorców, co umożliwiłoby skrócenie czasu oczekiwania przedsiębiorców znajdujących się w trudnej sytuacji na udzielenie pomocy; zmodyfikowaniu systemu informatycznego MSP w sposób umożliwiający pełniejszą kontrolę terminowości składania sprawozdań przez korzystających z pomocy przedsiębiorców i wprowadzeniu w umowach zapisów umożliwiających skuteczniejsze egzekwowanie obowiązków sprawozdawczych; wyegzekwowaniu odsetek umownych i ustawowych od pożyczki udzielonej firmie ZNMR w Ostródzie oraz o wystąpieniu przez Wojewodę Łódzkiego do Sędziego-Komisarza spółki „Niewiadów” SA w upadłości o zmianę listy wierzytelności w celu umieszczenia na niej należności SP z tytułu pomocy publicznej udzielonej w formie pożyczki. Ponadto Minister Skarbu Państwa wskazał, że z dniem 20 listopada 2012 r. weszło w życie zmienione *rozporządzenie Ministra Skarbu Państwa z dnia 30 sierpnia 2011 r. w sprawie pomocy publicznej na ratowanie i restrukturyzację* (Dz.U. Nr 189, poz. 1128 oraz z 2012 r. poz. 1263, w którym uchylono §14 zakładający przyjmowanie wniosków w określonych terminach. W obecnym stanie prawnym

przedsiębiorcy mają możliwość składania wniosków o pomoc publiczną w ramach ciągłego naboru wniosków.

Zestawienie wniosków skierowanych do Ministra SP i władz skontrolowanych przedsiębiorców zamieszczono w *załączniku nr 5 do Informacji*.

W sprawie ustaleń wskazujących na naruszenie dyscypliny finansów publicznych NIK skieruje stosowne zawiadomienia do właściwego rzecznika dyscypliny finansów publicznych.

Wykaz skontrolowanych podmiotów

Jednostka organizacyjna NIK	Jednostka kontrolowana	Adres jednostki
Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji	1. Ministerstwo Skarbu Państwa	00-522 Warszawa, ul. Wspólna 6
	2. Zakłady Sprzętu Precyzyjnego „Niewiadów” SA w upadłości	97-225 Ujazd, Osiedle Niewiadów 49 woj. łódzkie.
	3. „Unimor Radiocom” Sp. z o.o.	80-298 Gdańsk, ul. Budowlanych 46c
	4. Fabryka Form Metalowych „Formet” SA	85-147 Bydgoszcz, ul. Dąbrowa 21
	5. Przedsiębiorstwo Geologiczne Budownictwa Wodnego „Hydrogeo”	31-036 Kraków, ul. Halicka 10
	6. PKS Puławy Sp. z o.o.	24-100 Puławy, ul. Dęblińska 7
	7. Przędzalnia Wełny Czesankowej „Anilux” Sp. z o.o. w upadłości	58-500 Jelenia Góra, ul. Jana Sobieskiego 47
	8. PKS w Staszowie Sp. z o.o.	28-200 Staszów, ul. Krakowska 51, woj. świętokrzyskie

Wydatki Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców w latach 2010–2012 (I półrocze).

Lp.	Wyszczególnienie	Wydatki w tys. zł	Podstawa wydatku
1.	Stan Funduszu na początek 2010 r.	1 116 386,9	-
2.	Wsparcie stanowiące pomoc publiczną, w tym:	729 707,3	
	• Podwyższenie kapitału zakładowego ARP SA	682 787,2	<i>Ustawa o kip</i>
	• Objęcie akcji w Kompanii Węglowej SA (pomoc przyznana przed 1 maja 2004 r.) ⁴⁷	98 268,4	
	• Udzielone pożyczki i kredyty	11 651,7	<i>Ustawa o kip</i>
3.	Wsparcie nie stanowiące pomocy publicznej, w tym:	299 600,0	
	• Objęcie nowych udziałów w Bumar Sp. z o.o.	99 000,0	<i>Ustawa kompetencyjna</i>
	• Objęcie akcji nowej emisji w LOT Cargo SA	200 600,0	<i>Ustawa kompetencyjna</i>
4.	Koszty postępowania kompensacyjnego w stocznich	10 254,7	<i>Ustawa kompensacyjna</i>
5.	Dotacja na remont tężni w Ciechocinku	1 418,7	
6.	Inne zmniejszenia (odpisy aktualizujące należności)	12 406,2	
1.	Stan Funduszu na początek 2011 r.	803 164,5	
2.	Wsparcie stanowiące pomoc publiczną w tym:	160 350,3	<i>Ustawa o kip</i>
	• Podwyższenie kapitału zakładowego ARP SA	150 044,5	<i>Ustawa o kip</i>
	• Podwyższenie kapitału zakładowego PKS Busko Zdrój	3 000,0	<i>Ustawa o kip</i>
	• Podwyższenie kapitału zakładowego PKS w Staszowie	2 700,0	<i>Ustawa o kip</i>
	• Udzielone pożyczki i kredyty	3 349,6	<i>Ustawa o kip</i>
	• Dotacja w związku z udzieloną pomocą na restrukturyzację	1 256,2	<i>Ustawa o kip</i>

⁴⁷ Zgodnie z „umową o przekazaniu wkładu niepieniężnego i środków finansowych z tytułu pomocy publicznej udzielonej przed przystąpieniem Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej oraz objęcia akcji serii „H”, „I”, „J” w podwyższonym kapitale zakładowym Spółki Kompania Węglowa Spółka Akcyjna” z dnia 28 grudnia 2010 r.

3.	Wsparcie nie stanowiące pomocy publicznej, w tym:	619 952,2	
	Objęcie akcji nowej emisji w LOT Cargo SA	1 500,0	<i>Ustawa kompetencyjna</i>
	Objęcie akcji w ofercie publicznej w Ciech SA	161 985,2	<i>Ustawa kompetencyjna</i>
	Wsparcie nie stanowiące pomocy publicznej dla Bumar SA	378 467,0	
	Wsparcie nie stanowiące pomocy publicznej dla uzdrowiska Krynica-Żegiestów SA	28 000,0	<i>Test prywatnego inwestora⁴⁸</i>
	Wsparcie nie stanowiące pomocy publicznej dla pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Sopocie	50 000,0	<i>Test prywatnego inwestora</i>
4.	Koszty postępowania kompensacyjnego w stocznich	6 253,3	<i>Ustawa kompensacyjna</i>
5.	Dotacja na remont tężni w Ciechocinku	2 898,6	
6.	Inne zmniejszenia (odpisy aktualizujące należności)	13 710,1	
1.	Stan Funduszu na początek 2012 r.	215 263,3	
2.	Wsparcie stanowiące pomoc publiczną, w tym:	204 253,0	<i>Ustawa o kip</i>
	• Podwyższenie kapitału zakładowego ARP SA	198 631,6	<i>Ustawa o kip</i>
	• Podwyższenie kapitału zakładowego PKS Puławy	5 280,5	<i>Ustawa o kip</i>
	• Udzielone pożyczki i kredyty	340,9	<i>Ustawa o kip</i>
3.	Koszty postępowania kompensacyjnego w stocznich	1 167,9	<i>Ustawa kompensacyjna</i>
4.	Inne zmniejszenia (odpisy aktualizujące należności)	9 842,4	

⁴⁸ Test prywatnego inwestora jest instrumentem służącym do stwierdzenia czy dane działanie państwa lub pośrednika go reprezentującego stanowi pomoc publiczną. Sprowadza się do udzielenia odpowiedzi na następujące pytanie: czy państwo zachowuje się jak prywatny inwestor, motywujący swe działania chęcią osiągnięcia zysku?

Kwoty pomocy udzielonej skontrolowanym przedsiębiorcom

Lp.	Podmiot wnioskujący o pomoc	Forma pomocy	Kwota pomocy w zł
1.	Zakłady Sprzętu Precyzyjnego „Niewiadów” S.A.	pożyczka	8 000 000
2.	Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Staszowie Sp. z o.o.	podwyższenie kapitału zakładowego	2 700 000
3.	Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Puławach Sp. z o.o.	pożyczka podwyższenie kapitału zakładowego	260 798 5 280 485
4.	Przędzalnia Wełny Czesankowej „Anilux” Sp. z o.o.	pożyczka	400 000
5.	Przedsiębiorstwo Geologiczne Budownictwa Wodnego „Hydrogeo” w Krakowie	dotacja	1 256 200
6.	„Unimor – Radiocom” Sp. z o.o.	pożyczka	1 049 574
7.	Fabryka Form Metalowych „Formet” SA	pożyczka	2 300 000

Czas rozpatrywania wniosków o pomoc publiczną

Lp.	Przedsiębiorca	Data złożenia wniosku	Data oświadczenia Ministra SP o udzieleniu pomocy	Data opinii UOKiK	Data decyzji KE	Data podpisania umowy	Czas rozpatrywania wniosku R - ratowanie RE - restrukturyzacja
1.	„Anilux” SA	10.12.2009	19.03.2010	23.06.2010	12.10.2010	28.12.2010	>12 m-cy R
2.	„Formet” SA	30.09.2009	18.02.2010	10.06.2010	25.10.2010	26.01.2011	>15 m-cy R
3.	„Hydrogeo” Kraków	30.11.2009	07.05.2010	28.09.2010	25.05.2011	03.08.2011	>20m-cy RE
4.	„Niewiadów” SA	30.11.2009	10.02.2010	10.06.2010	25.06.2010	14.07.2010	>8 m-cy R
5.	„Unimor-Radiocom” Sp. z o.o.	01.12.2009	22.01.2010	27.05.2010	25.11.2010	20.01.2011	>13 m-cy R
6.	PKS w Staszowie	22.04.2010	25.08.2010	27.01.2011	14.07.2011	18.10.2011	>16m-cy RE
7.	PKS w Puławach	13.12.2009 27.12.2010	14.04.2010 25.01.2011	18.06.2010 23.02.2011	20.08.2010 19.10.2011	28.09.2010 09.01.2012	>10 m-cy R >12m-cy RE

Wykaz wniosków pokontrolnych

Adresat	Wnioski
Minister Skarbu Państwa	1. Doprowadzenie przepisów wewnętrznych regulujących zasady rozpatrywania wniosków o udzielenie pomocy publicznej do zgodności z przepisami prawa powszechnie obowiązującego; 2. Wyeliminowanie naruszeń procedury planowania przychodów i kosztów Fundusz Restrukturyzacji Przedsiębiorców oraz procedury rozpatrywania wniosków o udzielenie pomocy; 3. Niedopuszczenie do ponowienia się przypadków uznaniowości w podejmowaniu decyzji dotyczących udzielania i rozliczania pomocy publicznej; 4. Podjęcie – w miarę możliwości – działań zmierzających do skrócenia terminów rozpatrywania wniosków o udzielenie pomocy w MSP; 5. Rzetelne egzekwowanie obowiązków sprawozdawczych od beneficjentów pomocy publicznej; 6. Naliczenie i wyegzekwowanie odsetek umownych i ustawowych od pożyczki udzielonej firmie ZNMR w Ostródzie; 7. Rozważenie możliwości podjęcia działań w celu dochodzenia należności SP z tytułu pomocy publicznej udzielonej w formie pożyczki spółce „Niewiadów” SA.
„Unimor-Radiocom” Sp. z o.o.	Przekazanie Ministrowi SP sprawozdania z wykorzystania całej kwoty otrzymanej pomocy publicznej.
PKS Puławy Sp. z o.o.	1. Uregulowanie zobowiązań z tytułu oprocentowania pożyczki na ratowanie oraz odsetek ustawowych od nieterminowej spłaty kapitału i oprocentowania tej pożyczki; 2. Zintensyfikowanie działań mających na celu zakup taboru autobusowego; 3. Zapewnienie właściwego nadzoru nad realizacją zamówień publicznych, w celu niedopuszczenia do ponownego naruszenia przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych.
„Anilux” Sp. z o.o.	Przekazanie Ministrowi Skarbu Państwa sprawozdania i rozliczenia wydatków z otrzymanej pożyczki na ratowanie w kwocie 400 tys. zł.
PKS Staszowie Sp. z o.o.	1. Zintensyfikowanie działań restrukturyzacyjnych ustalonych w Programie restrukturyzacji Przedsiębiorstwa na lata 2010–2014 celem obniżki kosztów działalności; 2. Niedopuszczenie do powtórzenia się błędów w dokumentacji zamówień publicznych oraz w stosowaniu przepisów dotyczących obliczania składek na ubezpieczenie i przyznawania świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.
Fabryka Form Metalowych „Formet” SA	Kontynuacja działań zmierzających do wdrożenia Planu restrukturyzacji Spółki.

Lista osób odpowiedzialnych za kontrolowaną działalność

Lp.	Pełniona funkcja	Imię i Nazwisko	Okres
1.	Minister Skarbu Państwa	Aleksander Grad	od 16 listopada 2007 r. do 18 listopada 2011 r.
		Mikołaj Budzanowski	od 18 listopada 2011 r.
2.	Departament Integracji Europejskiej, Współpracy z Zagranicą i Pomocy Publicznej	Katarzyna Ranc-Dobrzańska	od 17 maja 2007 r. do 10 stycznia 2010 r.
	Departament Integracji Europejskiej i Pomocy Publicznej	Katarzyna Ranc-Dobrzańska	od 11 stycznia 2010 r. do 12 kwietnia 2012 r.
	Departament Restrukturyzacji	Aleksandra Magaczewska	od 20 lutego 2012 r.

Wykaz aktów prawnych dotyczących kontrolowanej działalności

Wykaz aktów prawa międzynarodowego

1. Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana – Dz.Urz. UE C115 z 9 maja 2008 r. str. 47.
2. Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 70/2001 z dnia 12 stycznia 2001 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw – Dz.Urz. WE L 10 z 13 stycznia 2001 r. str. 33.
3. Rozporządzenie Komisji (WE) nr 794/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE – Dz. Urz. L140 z 30 kwietnia 2004 r.; str. 1 ze zm.
4. Wytyczne wspólnotowe dotyczące pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw – Dz.Urz. UE C 244 z 1 października 2004 r. str. 2.
5. Komunikat Komisji dotyczący przedłużenia okresu ważności wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw – Dz.Urz. C 156 z 9 lipca 2009 r. str. 3.
6. Komunikat Komisji dotyczący przedłużenia okresu ważności wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw – Dz. Urz. C 296 z 2 października 2012 r. str. 3.

Wykaz aktów prawa polskiego

1. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny – Dz. U Nr 16, poz. 93 ze zm.
2. Ustawa z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych – Dz. U Nr 94, poz. 1037 ze zm.
3. Ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze – Dz.U. z 2012 r., poz. 1112 ze zm.
4. Ustawa z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji – Dz.U. z 2002 r. Nr 171, poz. 1397 ze zm.
5. Ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych – Dz. U z 2005 r. Nr 14, poz. 414 ze zm.
6. Ustawa z dnia 29 kwietnia 2010 r. o zmianie ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji oraz ustawy Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych – Dz.U. Nr 108, poz. 685 ze zm.
7. Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji oraz niektórych innych ustaw – Dz.U. Nr 34, poz. 171 (wejście w życie 3 marca 2011 r.).
8. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych - Dz.U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.
9. Ustawa z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa – Dz.U. Nr 106, poz. 493 ze zm.
10. Ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o postępowaniu kompensacyjnym w podmiotach o szczególnym znaczeniu dla przemysłu stoczniowego – Dz.U. Nr 233, poz. 1569 ze zm.
11. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 lutego 2004 r. w sprawie warunków i trybu sprzedaży wierzytelności Skarbu Państwa z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji, zamiany tych wierzytelności na akcje (udziały), rozłożenia ich spłaty na raty oraz umorzenia wierzytelności w całości lub w części – Dz.U. Nr 26, poz. 230 ze zm.
12. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 kwietnia 2006 r. w sprawie pomocy publicznej udzielanej w procesach prywatyzacji – Dz. U Nr 84, poz. 580 ze zm.

13. Rozporządzenie Ministra Skarbu Państwa z dnia 6 kwietnia 2007 r. w sprawie pomocy publicznej na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorców – Dz.U. Nr 80, poz. 543 – uchylone z dniem 27 września 2011 r.
14. Rozporządzenie Ministra Skarbu Państwa z dnia 30 sierpnia 2011 r. w sprawie pomocy publicznej na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorców – Dz.U. Nr 189, poz. 1128 – wejście w życie 27 września 2011 r.
15. Zarządzenie nr 20 Ministra Skarbu Państwa z dnia 13 czerwca 2007 r. w sprawie zasad rozpatrywania i obiegu wniosku – niepublikowane.
16. Zarządzenie nr 33 Ministra Skarbu Państwa z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie zasad i trybu postępowania komórek organizacyjnych Ministerstwa Skarbu Państwa w zakresie planowania, gromadzenia i wydatkowania środków na wsparcie będące pomocą publiczną, monitorowania udzielonej pomocy oraz prowadzenia sprawozdawczości środków finansowych zgromadzonych na rachunku bankowym funduszu celowego pod nazwą Fundusz Restrukturyzacji Przedsiębiorców – niepublikowane.

Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Wiceprezes Rady Ministrów – Minister Gospodarki
6. Minister Skarbu Państwa
7. Minister Finansów
8. Sejmowa Komisja Skarbu Państwa
9. Sejmowa Komisja Gospodarki
10. Sejmowa Komisja Finansów Publicznych
11. Sejmowa Komisja do Spraw Kontroli Państwowej
12. Sejmowa Komisja Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej
13. Senacka Komisja Gospodarki Narodowej
14. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
15. Szef Centralnego Biura Antykorupcyjnego

MINISTER SKARBU PAŃSTWA

Warszawa, dnia 23 stycznia 2013 r.

BK-AG-0911-1/12 (BK/211/12)

Pan

Jacek Jezierski

Prezes

Najwyższej Izby Kontroli

Stosownie do art. 64 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli, przedstawiam Panu Prezesowi stanowisko do otrzymanej *Informacji o wynikach kontroli restrukturyzacji przedsiębiorców finansowanej ze środków Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców*.

1. *Uznaniowe, niejednolite traktowanie przez MSP przedsiębiorców przy rozpatrywaniu wniosków o udzielenie pomocy.*

Ministerstwo Skarbu Państwa nie podziela negatywnego poglądu NIK odnośnie niejednolitego traktowania przedsiębiorców przy rozpatrywaniu wniosków. Wszystkie wnioski były rozpatrywane zgodnie z istniejącą w Ministerstwie Skarbu Państwa procedurą określoną w Zarządzeniu MSP Nr 33 z dnia 5 lipca 2010 r. Należy zauważyć, że podejmując indywidualne decyzje przy rozpatrywaniu każdego z wniosków brano pod uwagę zaawansowanie oraz perspektywę zakończenia innych procesów dotyczących wnioskodawcy. Taka analiza dotycząca zakończenia procesu komunalizacji była powodem decyzji o wstrzymaniu rozpatrywania wniosków PKS w Radzynie Podlaskim i PKS w Gostyninie. Dodatkowo należy zaznaczyć, że Minister Skarbu Państwa nie podejmował żadnych czynności zmierzających do przedłużania bądź opóźniania procesu komunalizacji PKS w Staszowie Sp. z o.o.

Formułując tezę o uznaniowym traktowaniu przedsiębiorców przy rozpatrywaniu wniosków o udzielenie pomocy, NIK nie przedstawił jakichkolwiek dowodów potwierdzających jej zasadność, w tym w szczególności informacji o nieobiektywności lub stronniczości działań MSP lub innych organów w procesie rozpatrywania wniosków przedsiębiorców.

2. *Odraczanie terminów zwrotu udzielonych pożyczek oraz nieustalenie i niedochodzenie należności FRP, co stanowiło naruszenie dyscypliny finansów publicznych.*

Działania Ministerstwa Skarbu Państwa wobec wskazanych przez NIK spółek (tj. PKS Puławy, PKS Lubliniec, Formet S.A., ZNMR w Ostródzie), które otrzymały wcześniej pomoc na ratowanie w formie pożyczki i oczekiwały na decyzję KE w sprawie pomocy na restrukturyzację (notyfikowaną do KE po upływie 6 miesięcy od dnia podjęcia decyzji w sprawie pomocy na ratowanie) były uzasadnione. Należy zaznaczyć, że dochodzenie należności z tytułu pomocy na ratowanie udzielonej spółkom będącym w trudnej sytuacji przed otrzymaniem ostatecznej decyzji KE w sprawie pomocy na restrukturyzację danej spółki, prowadziłoby do upadłości spółek Skarbu Państwa tylko na skutek przedłużającego się rozpatrywania wniosków spółek przez KE. Takie działanie Ministerstwa Skarbu Państwa naruszałoby zasadę celowego, racjonalnego i gospodarnego wydatkowania środków publicznych.

Podkreślić należy, że z uwagi na dobre zabezpieczenie pożyczek udzielanych ww. spółkom poprzez ustanowienie hipotek na nieruchomościach, nie zachodziło ryzyko uszczupień należności budżetowych. W związku z tym nie przewiduje się powstania strat po stronie Skarbu Państwa. W przypadku rozpoczęcia działań egzekucyjnych, które mogłyby doprowadzić do upadłości tych spółek, cały rozpoczęty proces restrukturyzacji zostałby zniweczony. Dlatego uzasadnione było wstrzymanie działań egzekucyjnych do czasu otrzymania decyzji KE w sprawie pomocy na restrukturyzację i podpisania przez Ministra Skarbu Państwa umowy o udzieleniu pomocy na restrukturyzację (lub rezygnacji przez Ministra Skarbu Państwa z udzielenia pomocy na restrukturyzację). Możliwość takiego działania przewidywał również § 11 ust. 2 obowiązującego rozporządzenia Ministra Skarbu Państwa w sprawie pomocy publicznej na ratowanie i restrukturyzację (okres spłaty pożyczki na ratowanie może ulec przedłużeniu do czasu zatwierdzenia przez KE pomocy na restrukturyzację).

Nadmieniam, że po otrzymaniu pozytywnych decyzji KE w sprawie PKS w Puławach oraz ZNMR w Ostródzie udzielono ww. spółkom pomocy na restrukturyzację, po czym pożyczki na ratowanie wraz z należnymi odsetkami zostały przez nie w całości zwrócone. Natomiast w stosunku do Formet S.A. Minister Skarbu Państwa odmówił udzielenia pomocy publicznej na restrukturyzację i dopiero wówczas podjęto działania windykacyjne w celu odzyskania pożyczki na ratowanie wraz z odsetkami. W stosunku do PKS Lubliniec otrzymano pozytywną decyzję KE w sprawie pomocy na restrukturyzację, lecz wypłata środków została uwarunkowana dostarczeniem aktów notarialnych sprzedaży nieruchomości Spółki. Po otrzymaniu pomocy na restrukturyzację Spółka spłaci otrzymaną pożyczkę na ratowanie wraz z naliczonymi odsetkami.

Dodatkowo należy zaznaczyć, że z oczywistych względów od momentu podjęcia decyzji przez KE do podpisania umowy o udzieleniu pomocy, musi upłynąć czas konieczny do jej przygotowania i uzgodnienia, w tym dostarczenia przez spółkę wymaganych dokumentów i ich weryfikacji.

W przypadku podanego przez NIK Zakładu Naprawczego Mechanizacji Rolnictwa w Ostródzie Sp. z o.o. z uwagi na trwający proces prywatyzacji nie było możliwe szybkie zawarcie umowy. Należy przy tym zaznaczyć, że ewentualna wcześniejsza egzekucja pożyczki na ratowanie spowodowałaby niepowetowane straty, a poza tym mogłaby uniemożliwić podpisanie umowy o udzieleniu pomocy na restrukturyzację. Natomiast spłata przez Spółkę należności wobec Skarbu Państwa (w tym odsetek) nie była w żaden sposób zagrożona, a pożyczka w wysokości 400 tys. zł wraz z odsetkami była zabezpieczona hipotecznie na nieruchomościach ZNMR w Ostródzie (o wycenie w wysokości ponad 3.200 tys. zł.). Po otrzymaniu z powyższej Spółki wymaganych dokumentów, we wrześniu 2012 r. udzielono jej pomocy na restrukturyzację i do dnia dzisiejszego ZNMR w Ostródzie dokonał spłaty całości wierzytelności wobec Skarbu Państwa. Wskazać należy, że w efekcie otrzymanej pomocy sytuacja ekonomiczna Spółki uległa znaczącej poprawie i zachowanych zostało kilkadziesiąt miejsc pracy w regionie o bardzo wysokiej stopie bezrobocia.

Mając na uwadze powyższe, Ministerstwo Skarbu Państwa nie zgadza się z zarzutem, że w trakcie procesu udzielania pomocy na ratowanie lub restrukturyzację dochodziło do naruszeń dyscypliny finansów publicznych.

3. Nierzetelne opracowywanie planów finansowych funduszu, skutkujące nietrafnością przyjętych założeń, co zdaniem NIK było wynikiem m. in. lekceważenia przepisów

wewnętrznych i niekompetencji właściwych merytorycznie departamentów MSP, a także wskazuje na słabości systemu kontroli zarządczej w MSP.

Odnosząc się do powyższego zarzutu Ministerstwo Skarbu Państwa potwierdza, że nie zawsze były dotrzymywane określone w przepisach wewnętrznych terminy składania przez departamenty merytoryczne zestawień kosztów wsparcia. Należy jednak podkreślić, że pomimo tego uchybienia wszystkie terminy przekazania planów do Ministerstwa Finansów były dochowywane (na co wskazano również w wystąpieniu pokontrolnym), a spółki Skarbu Państwa miały powszechną wiedzę o istnieniu Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców, o którego środki mogły się ubiegać w przypadku ogłoszenia naboru.

Nie można więc zgodzić się z twierdzeniem, że w tej sytuacji panował pośpiech w przygotowaniu dokumentacji powodujący powstanie nietrafnych założeń. Odpowiednie analizy były prowadzone na bieżąco przez Spółki i komórki organizacyjne MSP. Należy podkreślić, że Plan FRP opierał się jedynie na zgłoszonych zamierzeniach, a nie złożonych wnioskach. Minister nie ma możliwości „zmuszenia” przedsiębiorców do złożenia wniosku, a wręcz takie działanie mogłoby spotkać się z zarzutem niegospodarności i wpływania w sposób nieuprawniony na działania organów spółek.

4. *Niecelowe wprowadzenie przez MSP ograniczeń w terminach występowania z wnioskami o udzielenie pomocy publicznej na ratowanie i restrukturyzację (złagodzone dopiero od dnia 27 września 2011 r.)*

Odnosząc się do powyższego zarzutu NIK, Ministerstwo Skarbu Państwa stwierdza, że podstawą wprowadzenia procedury naboru wniosków o udzielenie pomocy publicznej na ratowanie i restrukturyzację była, stosowana również w innych instytucjach udzielających pomocy, zasada przyjmowania wniosków w określonych terminach naboru. Należy ponadto zaznaczyć, że z dniem 20 listopada 2012 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Skarbu Państwa *zmieniające rozporządzenie w sprawie pomocy publicznej na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorców* (Dz. U. z dnia 16 listopada 2012 r., poz. 1263) uchylające § 14 rozporządzenia zakładający przyjmowanie wniosków przedsiębiorców w określonych terminach.

Reasumując, Ministerstwo Skarbu Państwa przyznaje, że w toku procedowania wniosków o pomoc publiczną na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorców miały miejsce uchybienia wskazane przez NIK. Należy jednak podkreślić, że wszystkie działania

podejmowane przez Ministra Skarbu Państwa były prowadzone z poszanowaniem zasady jak najbardziej starannego rozpatrywania wniosków, a także skierowane były na udzielanie efektywnej pomocy przedsiębiorcom będącym w trudnej, a nawet w bardzo trudnej sytuacji. Pragniemy również wskazać, że w Ministerstwie karbu Państwa nie podejmowano żadnych działań, które mogłyby świadczyć o niedbałości o środki publiczne znajdujące się na rachunku Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców. Umowy pożyczki udzielane w ramach pomocy na ratowanie były zawsze należycie zabezpieczane, w tym większość z nich w formie hipotek na nieruchomościach znacząco przewyższających kwoty udzielanej pożyczki. W przypadku ogłoszenia upadłości, środki te powinny zostać odzyskane przez Skarb Państwa.

Należy ponadto podkreślić, iż pomoc Ministra Skarbu Państwa jest udzielana w sektorach gospodarki charakteryzujących się znacznymi problemami efektywnościowymi (większość w PKS-ach) i realnie jest to jedyne możliwe do uzyskania wsparcie dla przedsiębiorców zagrożonych upadłością. Dlatego też udzielanie pomocy publicznej na ratowanie i restrukturyzację ze swojej natury jest związane z istotnym ryzykiem upadłości podmiotów będących jej beneficjentami.

Podkreślam, że NIK formułując tezę o niskiej efektywności udzielanej pomocy, nie przedstawił jakichkolwiek analiz efektywności udzielanej pomocy w odniesieniu do pomocy udzielanej z innych źródeł. W tym kontekście, odnosząc się do kryterium efektywności warto podkreślić, iż w przypadku pomocy na restrukturyzację, pomimo trwającego kryzysu gospodarczego, żadna ze Spółek, której udzielono pomocy nie ogłosiła upadłości, a w wielu z nich sytuacja ulega systematycznej poprawie, a podmioty te odzyskują zdolność do długotrwałego konkurowania na rynku.

Natomiast mając na uwadze wyrażony przez NIK generalny wniosek, że dotychczasowa formuła udzielania pomocy na ratowanie i restrukturyzację ze środków FRP ulega wyczerpaniu, informuję, że kierując się publicznie wyrażanym stanowiskiem KE, Ministerstwo Skarbu Państwa rozważa położenie większego nacisku na wydatki z FRP na wsparcie prorozwojowe i innowacyjne nie będące pomocą publiczną.

Mikołaj Budzanowski

OPINIA

Prezesa Najwyższej Izby Kontroli

do Stanowiska Ministra Skarbu Państwa do Informacji o wynikach kontroli restrukturyzacji przedsiębiorców finansowanej ze środków Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców.

Przytoczone przez Ministra Skarbu Państwa w *Stanowisku do Informacji* argumenty, odnoszące się zwłaszcza do uznaniowości i niejednolitego traktowania przez MSP przedsiębiorców przy rozpatrywaniu wniosków o udzielenie pomocy, odraczania terminów zwrotu udzielonych pożyczek oraz nieustalenia i niedochodzenia należności FRP, nierzetelnego opracowywania planów finansowych funduszu, a także niecelowego wprowadzenia przez MSP ograniczeń w terminach występowania z wnioskami o udzielenie pomocy publicznej na ratowanie i restrukturyzację, są Najwyższej Izbie Kontroli znane i zostały wnikliwie rozpatrzone przed sformułowaniem ocen zawartych w *Informacji*. Minister Skarbu Państwa zawarł je bowiem uprzednio w zastrzeżeniach z dnia 4 października 2012 r. do wystąpienia pokontrolnego NIK z dnia 24 września 2012 r. wystosowanego po zakończeniu postępowania kontrolnego w Ministerstwie Skarbu Państwa. Kolegium Najwyższej Izby Kontroli uchwałą nr 44/2012 r. z dnia 28 listopada 2012 r. w przeważającej części oddaliło te zastrzeżenia, uznając iż oceny działań Ministra Skarbu Państwa są trafne.

W tej sytuacji podtrzymuję w pełni treść *Informacji* w kwestionowanych przez Ministra Skarbu Państwa fragmentach. Jednocześnie przyjmuję z satysfakcją deklarację Ministra Skarbu Państwa o rozważeniu zwiększenia przez Ministerstwo Skarbu Państwa skali udzielanego przedsiębiorcom ze środków Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców wsparcia prorozwojowego i innowacyjnego niebędącego pomocą publiczną. Deklaracja ta, stanowiąca odpowiedź na generalny, systemowy wniosek wypływający z wyników powyższej kontroli, stanowi bowiem wyraz pożądanej zbieżności poglądów zainteresowanych organów państwa na kwestię racjonalizacji gospodarowania środkami publicznymi.

WICEPREZES
Najwyższej Izby Kontroli
Marian Cichosz